

გზამკვლევი სასაქონლო სისტემაში

სისხლის სამართლის პროცესი

2003 წლის მარტი

ასოციაცია მადლობას უხდის
უზენაეს სასამართლოს,
საერთო სასამართლოების
მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის
დეპარტამენტს, იუსტიციის საბჭოსა და
ქუთაისის საოლქო სასამართლოს განუვლი დახმარებისათვის.

დამატებითი ინფორმაციისათვის
მოგვამართეთ შემდეგ მისამართზე:

თბილისი, ინგოროყვას 14
ტელ: 935841, 922914
ფაქსი: 920596
E-Mail: alpeonline@gol.ge

გზამკვლევის ელექტრონულ ვერსიას
იხილავთ ALPE-ს ვებ-გვერდზე:
WWW.SAMARTALI.GE

ს ა რ რ ე ვ ი

თავი I	5
1.1. შესავალი	5
1.2. სისხლის სამართლის პროცესის ძირითადი დებულებანი	6
1.3. სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეები	7
1.4. სასამართლოს განსჯადობა და კომპეტენცია	9
1.5. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრა, წინასწარი გამოძიება, ბრალდების წაყენება, დაკავება	12
1.6. აღკვეთის ღონისძიებანი	18
1.7. კერძო ბრალდების საქმეთა წარმოება	19
1.8. სისხლის სამართლის პროცესის საჯაროობა	20
თავი II - საქმის წარმოება შირეული ინსტანციის სასამართლოში	21
2.1. სამართალში მიცემა	21
2.2. ზოგადი დებულებანი სასამართლო განხილვის შესახებ	24
2.3. სასამართლო სხდომის მოსამზადებელი ნაწილი	25
2.4. სასამართლო გამოძიება	26
2.5. სასამართლო კამათი და განსასჯელის საბოლოო სიტყვა	26
2.6. განაჩენის დადგენა	27
თავი III - მანაჩინა და სხვა მანაჩეუთილუის მანაჩინა	29
3.1. აპელაცია	29
3.2. სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილებათა სახეები	31

თავი IV - მანაჩენისა და სხვა სასამართლო მანაჩევეტილას მანაჩევე ანაღ უღოჩენიღ და ანაღ მამოვენიღ მანაჩევეათა მამო	32
4.1. კასაცია	32
4.2. საკასაციო სასამართლოს გადანყვეტილბათა სახეები	33
თავი V - ზოუსუნაღნ ღოქავესთა ნიჟუჟაი	35
5.1. განაჩენისა და სხვა სასამართლო გადანყვეტილბების გადასინჯვა ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა მამო	35
ნიმუში I. სააპელაციო საჩივარი	37
ნიმუში II. კერძო ბრალდების საჩივარი	38
ნიმუში III. საკასაციო საჩივარი	39
ნიმუში IV. საჩივარი ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა მამო	40
ღანართი	41
ღანართი I. საერთო სასამართლოების საკონტაქტო მონაცემები	42
ღანართი II. გამოყენებულ ტერმინთა განმარტებები	54

თავი I

1.1. შესავალი

მიზანი

წიგნის „გზამკვლევი სასამართლო სისტემაში“ მიზანია, გაუადვილოს მოქალაქეს კანონით მინიჭებული უფლებების სასამართლოს საშუალებით განხორციელება. გზამკვლევი მკითხველს დაეხმარება უკეთ გაეცნოს საქართველოს სასამართლო სისტემას, მის სტრუქტურასა და პროცესუალურ მოქმედებათა წესებს. მასში გადმოცემულია სასამართლოსთან ურთიერთობის ძირითადი პრინციპები. ეს გამოცემა სისხლის სამართლის საპროცესო საკითხებს მიმოიხილავს. იგი განკუთვნილია მოსახლეობის ფართო ფენებისათვის და სწორედ ამიტომ, შევეცადეთ მაქსიმალურად გაგვემარტივებინა სამართლის ენა. ამ წიგნის საშუალებით მკითხველი გაეცნობა სისხლის სამართლის საქმის წამოებასთან დაკავშირებულ უფლებამოვალეობებსა და მიიღებს მათი განხორციელებისათვის საჭირო პრაქტიკულ რჩევებს.

აქვე, თანდართული სახით წარმოდგენილია ნიმუშები, თუ როგორ უნდა დაინეროს სხვადასხვა სახის პროცესუალური დოკუმენტი.

1.2. სისხლის სამართლის პროცესის ძირითადი დებულებანი

საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის ძირითადი წყაროებია:

- საქართველოს კონსტიტუცია;
- საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები და შეთანხმებები;
- საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი;
- სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი;
- კანონი „ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის შესახებ“.

სისხლის სამართლის პროცესი მიზნად ისახავს დანაშაულის ან სხვა მართლსაწინააღმდეგო მოქმედების ფაქტობრივი გარემოებების და მისი ჩამდენი პირის დადგენას, ნებისმიერი მოქალაქის, ასევე ეჭვმიტანილის, ბრალდებულის და დაზარალებულის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას.

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი გამოიყენება მოკვლევის, გამოძიებისა და სასამართლო განხილვის დროს. საქართველოში ყველა ადამიანის მიმართ მოქმედებს უდანაშაულობის პრეზუმფციის კონსტიტუციური პრინციპი, რომლის მიხედვითაც პირი უდანაშაულოდ ითვლება მანამ, სანამ მის მიერ დანაშაულის ჩადენა არ დამტკიცდება კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენით. ხოლო განაჩენი კანონიერ ძალაში შედის იმ შემთხვევაში, თუკი მხარემ ის დადგინდ დროში არ გაასაჩივრა. ბრალის დადასტურების მოვალეობა მთლიანად ბრალმდებელს ეკისრება. ნებისმიერი გადაწყვეტილება უნდა ემყარებოდეს მხოლოდ უტყუარ მტკიცებულებას. თუ ეჭვი არ დადასტურდა კანონით დადგენილი წესით, მაშინ სასამართლომ გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს ეჭვმიტანილის, ბრალდებულის და განსასჯელის სასარგებლოდ. კონსტიტუციის ან კანონის დარღვევას შედეგად მოჰყვება უკანონო აქტის გაუქმება. იურიდიული ძალა არ გააჩნია ასევე კანონის დარღვევით მიღებულ მტკიცებულებას, ანუ თუ მტკიცებულების მოპოვება მოხდა ზენოლის ან სხვა მსგავსი ქმედებების შედეგად, მას იურიდიული ძალა ეკარგება.

საქართველოში მართლმსაჯულება ხორციელდება მხოლოდ სასამართლოების მიერ. დაუშვებელია სპეციალური სასამართლოების შემოღება. მოსამართლე თავის საქმიანობაში უნდა იყოს მიუკერძოებელი და სრულიად დამოუკიდებელი. მასზე ნებისმიერი სახის ზენოლა ისჯება კანონით.

პირის დამნაშავედ ცნობა და სასჯელის დანიშვნა მხოლოდ და მხოლოდ სასამართლოს პრეროგატივაა.

საცხოვრებლის დათვალიერება, ჩხრეკა, ამოღება, მიმონერის შემონმება დასაშვებია მხოლოდ სასამართლო ნებართვის საფუძველზე, რადგანაც საქართველოს კონსტიტუციისა და საერთაშორისო სამართლის ნორმების მიხედვით, პირადი ცხოვრება ხელშეუხებელია. თუმცა, გადაუდებელი აუცილებლობის პირობებში, მაგალითად, როდესაც არსებობს მტკიცებულების განადგურების, ან გადამალვის საფრთხე, ზემოაღნიშნული მოქმედებების განხორციელება შესაძლებელია სასამართლო ნებართვის გარეშეც, მაგრამ შემდგომ სავალდებულოა მათი დაკანონება. თუ უკანონოდ გამჟღავნდა ცნობები პირადი ცხოვრების თაობაზე, რის შედეგადაც ზიანი მიადგა ამა თუ იმ პიროვნებას, მას უფლება აქვს მოითხოვოს მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

სასამართლოში საქმის განხილვა ღიად მიმდინარეობს. ყველას აქვს უფლება დაესწროს და ტექნიკური საშუალებებით ჩაინეროს სასამართლო სხდომები. დასწრების, ან ჩანერის აკრძალვა შეიძლება სასამართლოს მოტივირებული გადანყვეტილების საფუძველზე, ასევე კანონით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

1.3. სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეები

სისხლის სამართლის პროცესის მონაწილეები არიან:

- სასამართლო,
- პროკურორი,
- გამომძიებელი,
- მოკვლევის ორგანოები,
- დაზარალებული და მისი წარმომადგენელი,
- ეჭვმიტანილი, ბრალდებული და მისი დამცველი,
- სამოქალაქო მოსარჩელე და მოპასუხე, მათი წარმომადგენლები,
- მონმე,
- ექსპერტი,
- სპეციალისტი,
- თარჯიმანი,
- დამსწრეები

დანაშაულის ნიშნების არსებობისას, სისხლის სამართლის საქმეს აღძრავს მოკვლევის ორგანო, გამომძიებელი, პროკურორი ან მოსამართლე.

კანონმდებლობით განსაზღვრულია სისხლისამართლებრივი დევნის შემდეგი სახეები:

ა) საჯარო სისხლისამართლებრივი დევნა. მას ახორციელებს მოკვლევის ორგანო, პროკურორი, ან გამომძიებელი დანაშაულის ნიშნების შემცველი შეტყობინების საფუძველზე (ფიზიკური პირის, ორგანიზაციის განცხადება, საჩივარი, მას მედიის საშუალებით გავრცელებული ინფორმაცია). ამას გარდა, ისინი არ იზღუდებიან დაზარალებულის პოზიციით, თუკი გამოიკვეთა სხვა ისეთი დანაშაულის ნიშნებიც, რაზეც თავდაპირველად არ ყოფილა საუბარი.

ბ) სუბსიდიური სისხლისამართლებრივი დევნა. ამ დროს დაზარალებულს უფლება აქვს სასამართლოში მხარი დაუჭიროს ბრალდებას, იმ შემთხვევაშიც კი, თუკი პროკურორი უარს იტყვის ბრალდებაზე ან შეცვლის მას.

გ) კერძო-საჯარო სისხლისამართლებრივი დევნა. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის რამდენიმე მუხლით¹ გათვალისწინებულ შემთხვევებში, საქმეები აღიძვრება მხოლოდ დაზარალებულის საჩივრის საფუძველზე. საქმის მსვლელობა არ წყდება ბრალდებულისა და დაზარალებულის შერიგების შედეგად, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საქმის გამოძიებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს დაზარალებულს. თუ საქმის გამოძიებას განსაკუთრებული საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს, პროკურორს უფლებამოსილია აღძრას ზემოაღნიშნული კატეგორიის სისხლის სამართლის საქმე, მიუხედავად იმისა მიმართა თუ არა მას დაზარალებულმა. თუმცა, ასეთ შემთხვევაში, პროკურორს უნდა ჰქონდეს ქმედუნარიანი დაზარალებულის წერილობითი თანხმობა სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის თაობაზე.

დ) კერძო სისხლისამართლებრივი დევნა. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის სამი მუხლით² გათვალისწინებულ შემთხვევებში, საქმეები აღიძვრება მხოლოდ და მხოლოდ დაზარალებულის საჩივრის საფუძველზე, მაგრამ წყდება მისი ბრალდებულთან შერიგების შემთხვევაში. ამგვარ საქმეებში პროკურორი მონაწილეობს ან მხარეთა წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, ან მაშინ, როდესაც საქმეს განსაკუთრებული საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში, საქმის მსვლელობა არ შეიძლება შეწყდეს შერიგებით.

¹ 137-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 138-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 139-ე, 153-ე, 157-ე, 167-ე, 175-ე და 189-ე მუხლებით გათვალისწინებულ დანაშაულთა შესახებ

² სისხლის სამართლის კოდექსის 120-ე, 125-ე და 148-ე მუხლები

1.4. სასამართლოს განსჯადობა და კომპეტენცია

საქართველოს საერთო სასამართლოებში სისხლის სამართლის საქმეებს შემდეგი სასამართლოები განიხილავენ:

- **რაიონული (საქალაქო) სასამართლოები**

პირველი ინსტანციით ერთპიროვნულად იხილავენ ყველა კატეგორიის სისხლის სამართლის საქმეებს (გარდა იმ შემთხვევებისა, რომელიც ქვემოთ იქნება მოყვანილი).

- **თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოები**

სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგია

სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატა

საგამოძიებო კოლეგია

სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგია პირველი ინსტანციით, სამი მოსამართლის შემადგენლობით, კოლეგიურად იხილავს საქმეებს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის რამდენიმე მუხლით³ გათვალისწინებული სხვადასხვა დანაშაულზე, აგრეთვე შემდეგი პირების მიერ ჩადენილი დანაშაულის თაობაზე:

- საქართველოს პროკურატურის წევრი (გარდა საქართველოს გენერალური პროკურატურის კოლეგიის წევრებისა);
- გამომძიებელი;
- ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს წევრი;
- ქალაქის მერის;
- რაიონისა და ქალაქის გამგებელი,
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს, შინაგან საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს, საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს დაზვერვის სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურის უმცროსი და უფროსი ოფიცრები.

³ სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლით, 137-ე მუხლის მე-4 ნაწილით, 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილით, 143-144-ე, 146-147-ე, 162-164-ე მუხლებით, 212-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით, 214-ე მუხლის მე-2-მე-6 ნაწილებით, 222-224-ე, 227-235-ე მუხლებით, 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 262-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 280-ე, 338-ე, 364-ე-367-ე მუხლებით, 378-ე მუხლის მე-3 და მე-4 ნაწილებით, 381-ე, 391-ე, 401-402-ე მუხლები

— სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატა მეორე ინსტანციით სამი მოსამართლის შემადგენლობით იხილავს სააპელაციო საჩივრებს რაიონული (საქალაქო) სასამართლოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებზე.

— საგამოძიებო კოლეგია იხილავს საჩივრებს და შუამდგომლობებს აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების, შეცვლის ან გაუქმების შესახებ.

● **აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოები**

აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოებში მოქმედებს საოლქო სამართლოს ანალოგიური პალატები და კოლეგიები საქმეთა განხილვის ერთნაირი წესით. განსხვავება მხოლოდ იმაშია, რომ ავტონომიური რესპუბლიკების სასამართლოთა განსჯადობა შემოიფარგლება შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიით. აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოებში მოქმედებს პრეზიდენტები, რომლებიც განიხილვენ საჩივრებსა და წარდგინებებს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებების გადასინჯვის შესახებ ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო.

● **საქართველოს უზენაესი სასამართლო**
სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია
სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა
დიდი პალატა

სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია პირველი ინსტანციით ერთი მოსამართლისა და ორი მსაჯულის მონაწილეობით კოლეგიურად იხილავს სისხლის სამართლის საქმეებს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის ზოგიერთი მუხლებით⁴ გათვალისწინებულ დანაშაულთა თაობაზე, აგრეთვე შემდეგი პირების მიერ ჩადენილი დანაშაულის თაობაზე:

⁴ 308-321-ე, 323-331-ე, 404-413-ე მუხლები

- პრეზიდენტი;
- საქართველოს პარლამენტის წევრები;
- ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა დეპუტატები და მთავრობათა წევრები;
- სახალხო დამცველი;
- კონტროლის პალატის თავმჯდომარე;
- ეროვნული ბანკის საბჭოს წევრი;
- საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი და დესპანი;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, საქართველოს სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს, საქართველოს დაზვერვის სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის დაცვის სახელმწიფო დეპარტამენტის, საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურისა და სამხედრო ძალების უმაღლეს ოფიცერთა შემადგენლობა;
- საქართველოს გენერალური პროკურატურის კოლეგიის წევრები ადვოკატების ბრალდებისა გამო;

— **სისხლის სამართლის საქმეთა პალატა** არის საკასაციო ინსტანციის სასამართლო, რომელიც კოლეგიურად, სამი მოსამართლის შემადგენლობით განიხილავს საკასაციო საჩივრებს საქართველოს რაიონული (საქალაქო), საოლქო, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების და უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებებზე.

— **საქართველოს უზენაესი სასამართლოს დიდი პალატა** წარმოადგენს საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს, რომელსაც საქმეს განსახილველად გადასცემს უზენაესი სასამართლოს რომელიმე პალატა, როდესაც:

- საქმის განხილვასა და გადაწყვეტას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ერთიანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისათვის;
- საქმის სირთულიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების მიღება საჭიროებს ამა თუ იმ ნორმის ახლებურ განმარტებას;
- საქმე თავისი შინაარსით წარმოადგენს იშვიათ სამართლებრივ პრობლემას. დიდი პალატა საქმეს იხილავს 9 მოსამართლის შემადგენლობით და მას თავმ-

ჯდომარეობს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე ან, მისი დავალებით, უზენაესი სასამართლოს ერთ-ერთი პალატის თავმჯდომარე. საქმის განხილვაში მონაწილეობას იღებს აგრეთვე ის სამი მოსამართლე, რომელმაც საქმე გადასცა დიდ პალატას.

სისხლის სამართლის საქმეს იხილავს ის სასამართლო, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მოხდა დანაშაული. თუ საქმე ეხება დანაშაულთა ერთობლიობას (ორ ან მეტ დანაშაულებრივ ქმედებას), ან ერთი დანაშაულის ეპიზოდთა ერთობლიობას, მაშინ საქმეს განიხილავს სასამართლო, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც მოხდა ყველაზე მძიმე დანაშაული ან ეპიზოდი.

1.5. სისხლის სამართლის საქმის აღძვრა, წინასწარი გამოძიება, ბრალდების წაყენება, დაკავება

გადანყვეტილებას სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის, ან მასზე უარის თქმის შესახებ მოკვლევის ორგანოს გამომძიებელი ან პროკურორი იღებს დადგენილების ფორმით. დადგენილებაში აღინიშნება შემდეგი:

- საქმის აღმძვრელი პირი;
- საქმის აღძვრის საბაზი და საფუძველი;
- ფაქტი, რის გამოც აღიძრა საქმე;
- სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლი ან მუხლის ნაწილი, რომლის მიხედვითაც აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე.

დადგენილების ასლი დაუყოვნებლივ ეგზავნება პროკურორსა და დანაშაულის შემტყობინებელ პირს. დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის შესახებ შეიძლება გასაჩივრდეს პროკურორთან ასლის მიღებიდან **10 დღის ვადაში**, ხოლო დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ – **15 დღის ვადაში** პროკურორთან, ან დაინტერესებული პირის მიერ – სასამართლოში. დანაშაულის ფაქტთან დაკავშირებით თავდაპირველად ტარდება მოკვლევა, რომელიც წარმოადგენს წინასწარი გამოძიების პირველ ეტაპს. წინასწარი გამოძიება უნდა დამთავრდეს სისხლის სამართლის საქმის აღძვრიდან **3 თვეში**. წინასწარი გამოძიების დამთავრების თარიღად მიიჩნევა ის დღე, როცა პროკურორი სასამარ-

თლოში გაგზავნის საქმეს საბრალდებო დასკვნით, ან დადგენილებით სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიების გამოყენების შესახებ, ასევე როცა გამოიტანს დადგენილებას საქმის შეწყვეტის თაობაზე. წინასწარი გამოძიების ვადაში არ შედის:

- წინასწარი გამოძიების შეჩერების დრო;
- დრო დამატებითი გამოძიებისათვის სასამართლოს მიერ საქმის დაბრუნებიდან მის მიღებამდე;
- ბრალდებულისა და მისი დამცველის მიერ საქმის მასალების გაცნობის დრო.

წინასწარი გამოძიების სამთვიანი ვადის გაგრძელების უფლება აქვთ:

- **4 თვემდე** – რაიონის, ქალაქის, რეგიონული სამხედრო, რეგიონული ტრანსპორტის, სასჯელაღსრულებით დაწესებულებათა პროკურორებს;
- **8 თვემდე** – აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების, ასევე თბილისის, საქართველოს ტრანსპორტის, საქართველოს მთავარ სამხედრო პროკურორის მოადგილეს და საოლქო პროკურორებს;
- **12 თვემდე** – საქართველოს გენერალური პროკურორის მოადგილეს;
- **12 თვეზე მეტი ვადით** – საქართველოს გენერალურ პროკურორს.

მომკვლევნი, გამომძიებელი და პროკურორი ვალდებული არიან უზრუნველყონ საგამომძიებო მოქმედების მიმდინარეობის და მისი შედეგების ჩვენებათა შინაარსის, მთლიანად საქმის ან მისი გარკვეული ნაწილის შინაარსის, ასევე ექსპერტთა დასკვნის მონაცემების გაუმჟღავნებლობა. აღნიშნული ვალდებულება არ ეკისრებათ ეჭვმიტანილსა და ბრალდებულს.

ბრალდების წაყენება ხდება, როცა წინასწარი გამოძიების (მოკვლევის) შედეგად შეკრებილი მტკიცებულებები საკმარისია იმისათვის, რომ არსებობდეს დასაბუთებული ვარაუდი კონკრეტული პირის მიერ დანაშაულის ჩადენის თაობაზე. გამომძიებელს და პროკურორს გამოაქვთ დასაბუთებული დადგენილება პირის ბრალდებულის სახით პასუხისგებაში მიცემის შესახებ. დადგენილებაში აღინიშნება:

- ბრალდებული პირის სახელი და გვარი, დაბადების რიცხვი, თვე და წელი;
- ბრალდების ფორმულირება (ქმედების აღწერა, რომელშიც მას ბრალი ედება);
- დანაშაულის ჩადენის ადგილი, დრო, ხერხი თუ საშუალება, იარაღი, აგრეთვე ამ ქმედებით გამოწვეული შედეგი;
- მტკიცებულებანი, რომლებიც საკმარისია დასაბუთებული ვარაუდისათვის, რომ აღნიშნული დანაშაული ამ პირმა ჩაიდინა;

- სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლი, მუხლის ნაწილი ან ქვეპუნქტი, რომლითაც გათვალისწინებულია ეს დანაშაული.

დადგენილების სარეზოლუციო ნაწილი უნდა შეიცავდეს გადაწყვეტილებას პირის ბრალდებულის სახით პასუხისმგებლობაში მიცემის შესახებ. ბრალდების წაყენება უნდა მოხდეს დადგენილების გამოტანიდან არა უგვიანეს **48 საათისა**, ხოლო ბრალდებულის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში – მისი მოყვანიდან **24 საათის** განმავლობაში. ბრალდების წასაყენებლად გამოძახებულ პირსა და მის დამცველს გადაეცემათ დადგენილების ასლი, რომელშიც ჩამოთვლილია ბრალდებულის უფლებები და მოვალეობები. ბრალდების წაყენებიდან პირველ დაკითხვამდე ბრალდებულს საშუალება ეძლევა პირისპირ შეხვდეს თავის დამცველს. თუ ბრალდებული დაკავებულია, შეხვედრის ვადა არ უნდა აღემატებოდეს **1 საათს**.

გამოძიების დამთავრების შესახებ გამომძიებელმა წერილობით უნდა შეატყობინოს ბრალდებულს, დამცველს, ბრალდებულის კანონიერ წარმომადგენელს, დაზარალებულს, სამოქალაქო მოსარჩელეს, მოპასუხეს და მათ წარმომადგენლებს. შეტყობინებაში ასევე მითითებული უნდა იყოს საქმის გაცნობის დრო და ადგილი. ზემოთ ჩამოთვლილ პირებს უფლება აქვთ ინდივიდუალურად გაეცნონ საქმის მასალებს, თავიანთი ხარჯებით მიიღონ საქმეში არსებული ნებისმიერი დოკუმენტის ასლი.

საბრალდებო დასკვნა შედგება შესავალი, აღწერილობით-სამოტივაციო და სარეზოლუციო ნაწილებისგან.

შესავალ ნაწილში მითითებულია ბრალდებულის ან ბრალდებულთა სახელი და გვარი, ასევე სისხლის სამართლის კოდექსის მუხლი, რომლის მიხედვითაც კვალი-ფიცირდება ბრალდებულის მოქმედება.

აღწერილობით-სამოტივაციო ნაწილში ჩამოყალიბებულია:

- დანაშაულის გარემოებები (დანაშაულის ჩადენის ადგილი, დრო, ხერხი, მოტივი, შედეგები და სხვა);
- ბრალდებულის ბრალეულობის დამასტურებელი მტკიცებულებები;
- პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი ან შემამსუბუქებელი გარემოებები;
- ბრალდებულის მიერ თავის დასაცავად გამოყენებული მოსაზრებები და მათი გაბათილება.

საბრალდებო დასკვნაში მითითებული უნდა იყოს საქმის ტომებისა და ფურცლების რაოდენობა. სარეზოლუციო ნაწილი მოიცავს მონაცემებს ბრალდებულის პიროვნების შესახებ, ასევე წაყენებული ბრალდების ფორმულირებას სისხლის სამართლის კოდექსის იმ მუხლის მითითებით, რომელიც ითვალისწინებს პასუხისმგებლობას ამ დანაშაულისათვის.

საბრალდებო დასკვნას ადგენს და ხელს აწერს გამომძიებელი მისი შედგენის ადგილისა და თარიღის მითითებით და სისხლის სამართლის საქმესთან ერთად დაუყოვნებლივ უგზავნის პროკურორს. პროკურორი ან მისი მოადგილე ვალდებულია **5 დღე-ღამის განმავლობაში** ზედმინუვით გადაამონმოს შემოსული საქმე. საბრალდებო დასკვნას ამტკიცებს პროკურორი ან მისი მოადგილე, რომელიც ასლს გადასცემს ბრალდებულს და საქმეს დამტკიცებიდან **48 საათის განმავლობაში** უგზავნის სასამართლოს (განსჯადობის გათვალისწინებით). ამის შემდეგ ყველა სახის შუამდგომლობა თუ საჩივარი წარედგინება უშუალოდ სასამართლოს.

ექვმიტანილი, ბრალდებული, დამცველი

ექვმიტანილი

თუ დაფიქსირდა დანაშაულის ფაქტი, მაშინ საგამომძიებო ორგანოები აღძრავენ სისხლის სამართლის საქმეს. ამასთან, თუ არსებობს საკმარისი საფუძველი პირისთვის ბრალდების წასაყენებლად, საგამომძიებო ორგანოებს გამოაქვთ დადგენილება მისი ექვმიტანილად ცნობის თაობაზე.

ექვმიტანილი პირი შეიძლება იყოს ან არ იყოს დაკავებული. თუ ექვმიტანილი პირი დაკავებული არ არის, მის მიმართ ბრალდების წაყენება უნდა მოხდეს 30 დღის განმავლობაში. თუ ასე არ მოხდა, ვადის გასვლის შემდეგ დადგენილება მისი ექვმიტანილად ცნობის თაობაზე უქმდება. ექვმიტანილს, რომელიც დაკავებული არ არის, უფლება აქვს:

- ა) მისცეს ან არ მისცეს ჩვენება;
- ბ) ისარგებლოს დამცველის მომსახურებით;
- გ) დაკითხვის ან სხვა საგამომძიებო მოქმედებათა განხორციელებისას, თუ მან არ იცის სამართალწარმოების ენა, უფასოდ ისარგებლოს თარჯიმნის მომსახურებით;

- დ) განაცხადოს შუამდგომლობანი და აცილებანი;
- ე) წარმოადგინოს მტკიცებულებანი;
- ვ) მონაწილეობა მიიღოს მისი ან მისი დამცველის შუამდგომლობით ჩატარებულ საგამოძიებო მოქმედებაში;
- ზ) გაასაჩივროს მოკვლევისა და საგამოძიებო ორგანოთა მოქმედებები და გადაწყვეტილებები პროკურორთან, პროკურორის მოქმედებები და გადაწყვეტილებები – ზემდგომ პროკურორთან, ხოლო საპროცესო კოდექსით დადგენილ შემთხვევებში – სასამართლოში;
- თ) მიიღოს ანაზღაურება ზიანისათვის, რომელიც მას მიადგა სისხლის სამართლის საქმის უკანონოდ, დაუსაბუთებლად აღძვრისა და დაკავების შედეგად;
- ლ) მიიღოს ამომწურავი განმარტება მომკვლევისა და გამომძიებლისაგან თავისი უფლებების შესახებ;
- მ) მისი ეჭვმიტანილად ცნობისთანავე, ხელზე მიიღოს სისხლის სამართლის საქმის აღძვრისა და მისი ეჭვმიტანილად ცნობის შესახებ დადგენილებათა ასლები.

ეჭვმიტანილის მიერ თავისი უფლებების გამოუყენებლობა არ შეიძლება გაგებული ან განმარტებულ იქნას როგორც მისი დანაშაულის დამადასტურებელი მტკიცებულება.

ეჭვმიტანილს, რომელიც დაკავებულია, **გარდა** ზემოთ ჩამოთვლილისა, უფლება აქვს:

- ა) პოლიციის დაწესებულებაში, ან მოკვლევის სხვა ორგანოში მისი მიყვანიდან 12 საათის განმავლობაში ხელზე მიიღოს დადგენილებათა ასლები სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის, მისი ეჭვმიტანილად ცნობის და დაკავების შესახებ;
- ბ) პირისპირ, მარტო შეხვდეს დამცველს დღეში არაუმეტეს ერთი საათისა;
- გ) პირველივე დაკითხვის შემდეგ მოითხოვოს უფასო სამედიცინო შემოწმება და შესაბამისი წერილობითი დასკვნა;
- დ) შეატყობინოს ნათესავებსა და ახლობლებს მისი დაკავების ადგილი ან ადგილსამყოფელი;

ეჭვმიტანილის დაკავების საერთო ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს 48 საათს. თუ ამ დროში არ მოხდება ბრალდების წაყენება, დადგენილება სისხლის

სამართლის საქმის აღძვრისა და ეჭვმიტანილად ცნობის თაობაზე უქმდება, რის შემდეგაც დაკავებული პირი დაუყოვნებლივ უნდა განთავისუფლდეს.

პირის დაკავების შემთხვევაში, დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის აღძვრისა და ეჭვმიტანილად ცნობის თაობაზე გამოტანილ უნდა იქნას პირის პოლიციის ან მოკვლევის სხვა ორგანოში მიყვანიდან 12 საათის განმავლობაში.

ეჭვმიტანილს დაუყოვნებლივ უნდა განემარტოს, რომ მას უფლება აქვს დაიცვას დუმილი, არ დაიბრალოს დანაშაული და მოინვიოს დამცველი. თუ დადგენილება ეჭვმიტანილის დაკავების შესახებ არ არის გამოტანილი და ეს მისთვის დადგენილ ვადაში არ გამოუცხადებიათ, ეჭვმიტანილი დაუყოვნებლივ უნდა გათავსდეს. ეჭვმიტანილი უნდა დაიკითხოს დაკავებულთა მოთავსების ადგილზე მიყვანიდან 24 საათის განმავლობაში. დამცველი საქმეში მონაწილეობის მისაღებად დაიშვება ეჭვმიტანილის როგორც პირველი, ისე შემდეგი დაკითხვების დროსაც.

ბრალდებული

ბრალდებულად ითვლება პირი, რომლის მიმართაც გამოტანილია დადგენილება მისი ბრალდებულად პასუხისმგებლობაში მიცემის შესახებ. ასეთი დადგენილების გამოტანის უფლება აქვთ გამომძიებელს ან პროკურორს იმ შემთხვევაში, თუკი არსებობს მტკიცებულებები, რომლებიც შესაძლებლობას იძლევა ალბათობის მაღალი ხარისხით დამტკიცდეს, რომ ამ პირმა დანაშაული ჩაიდინა.

ბრალდებულს იგივე უფლებები აქვს, რაც ეჭვმიტანილს. გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, მას ასევე უფლება აქვს:

- ა) ხელზე მიიღოს მისი ბრალდებულად დაკავების შესახებ დადგენილების ასლი;
- ბ) გაეცნოს დადგენილებას ექსპერტის ჩატარების შესახებ;
- გ) გაეცნოს საქმეში არსებულ ყველა მტკიცებულებას;
- დ) მოითხოვოს დაპირისპირება იმ პირთან, რომელიც ამხელს მას დანაშაულის ჩადენაში;
- ე) მოითხოვოს საგამოძიებო მოქმედების სავალდებულო ჩატარება;
- ვ) გამოითხოვოს მტკიცებულებები, რომლებიც გამოდგება ბრალდების უარსაყოფად ან პასუხისმგებლობის შესამსუბუქებლად;

- ზ) გამომძიებელს, პროკურორსა და სასამართლოს წარუდგინოს კერძო გამოძიების მონაცემები, რომლებიც აუცილებლად უნდა დაერთოს სისხლის სამართლის საქმეს;
- თ) გაეცნოს საქმის მასალებს;
- ი) არ დაეთანხმოს საქმის შეწყვეტას წინასწარი გამოძიების სტადიაზე და მოითხოვოს საქმის სასამართლო განხილვა;
- კ) პროცესის მწარმოებელი ორგანოსაგან მიიღოს წერილობითი შეტყობინება თავისი უფლებების შესახებ და მათი განმარტება;
- ლ) დაიკითხოს დაკითხვის შესახებ შუამდგომლობის განცხადებიდან ერთი კვირის განმავლობაში.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ეჭვიტანილსა და ბრალდებულს უფლება აქვთ ისარგებლონ დამცველის (ადვოკატის) დახმარებით, ან უარი თქვან ამაზე და დამოუკიდებლად დაიცვან თავი. ორგანოს, რომელიც აწარმოებს პროცესს, უფლება არ აქვს მიიღოს ეჭვიტანილის, ბრალდებულის ან განსასჯელის უარი, თუ:

- ა) იგი არასრულწლოვანია;
- ბ) მას აქვს ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლი, რომელიც აძნელებს დაცვის უფლების განხორციელებას;
- გ) მან არ იცის სამართალწარმოების ენა;
- დ) მას ჩადენილი აქვს ისეთი დანაშაული, რომლისთვისაც სასჯელად შეიძლება დაინიშნოს უვადო თავისუფლების აღკვეთა;
- ე) იგი გაგზავნილია სტაციონარულ სასამართლო-ფსიქიატრიულ ექსპერტიზაზე;
- ვ) მათ ინტერესებს შორის არის წინააღმდეგობა და თუნდაც ერთ მათგანს ჰყავს დამცველი;
- ზ) დაზარალებულის ან სამოქალაქო მოსარჩელის ინტერესებს იცავს მისი წარმომადგენელი.

1.6. ალკვეთის ღონისძიებები

ალკვეთის ღონისძიება გამოიყენება იმისათვის, რომ საქმეზე დადგინდეს ქეშმარიტება და აღსრულდეს განაჩენი, აგრეთვე, იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს ვარაუდი, რომ შესაძლოა ბრალდებულმა თავი აარიდოს წინასწარ გამოძიებას და სასამართლოს, ან კვლავ ჩაიდინოს დანაშაულებრივი ქმედება.

აღკვეთის ღონისძიების სახეებია:

- დაპატიმრება;
- შინაპატიმრობა;
- პოლიციის ზედამხედველობაში გადაცემა;
- გირაო;
- ხელწერილი გაუსვლელობისა და სათანდო ქცევის შესახებ;
- პირადი თავდებობა;
- არასრულწლოვანი ბრალდებულის მეთვალყურეობაში გადაცემა;
- სამხედრო მოსამსახურის ქცევაზე სარდლობის მეთვალყურეობა.

ბრალდებულის მიმართ გამოყენებული აღკვეთის ღონისძიების საერთო ხანგრძლივობა არ უნდა აღემატებოდეს **24 თვეს**. პატიმრობისა და შინაპატიმრობის ვადა არ შეიძლება აღემატებოდეს **9 თვეს**. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენებისას სასამართლომ უნდა გაითვალისწინოს წაყენებული ბრალდების სიმძიმე, ბრალდებულის პიროვნება, მისი საქმიანობა, ასაკი, ჯანმრთელობა, ოჯახური და ქონებრივი მდგომარეობა და სხვა.

1.7. კერძო ბრალდების საქმეთა წარმოება

გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდება კერძო ბრალდების საქმეთა წარმოება. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 120-ე (ჯანმრთელობის განზრახ მსუბუქი დაზიანება, რამაც მისი ხანმოკლე მოშლა ან საერთო შრომისუნარიანობის უმნიშვნელო ან არამყარი დაკარგვა გამოიწვია), 125-ე (ცემა ან სხვაგვარი ძალადობა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია ჯანმრთელობის ხანმოკლე მოშლა ან საერთო შრომისუნარიანობის უმნიშვნელო ან არამყარი დაკარგვა) და 148-ე მუხლებით (ცილისნამება დანაშაულის დაბრალებით) გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისას სისხლის სამართლის საქმე აღიძვრება მხოლოდ დაზარალებულის საჩივრის საფუძველზე. წერილობითი ფორმით შედგენილი საჩივრის შეტანა ხდება განსჯად რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოში (საჩივრის ფორმა მოცემულია დანართში). კანონმდებლობა ითვალისწინებს მომჩივანის პასუხისმგებლობას შეგნებულად ცრუ დასმენისათვის. საჩივრის მიღების შემდეგ მოსამართლე ამონმებს მის საფუძვლიანობას და **7 დღის** განმავ-

ლობაში იღებს დადგენილებას სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის ან აღძვრაზე უარის თქმის შესახებ. თუ დაზარალებული შეურიგდა პირს, რომლის მიმართაც იყო შეტანილი საჩივარი, მოსამართლეს გამოაქვს დადგენილება საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე. პროკურორი იმ შემთხვევაში იღებს მონაწილეობას კერძო ბრალდების საქმეთა წარმოებაში, თუ საქმის გამოკვლევას განსაკუთრებული საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს, ან დაზარალებულს არ ძალუძს თავად დაიცვას საკუთარი უფლებები.

1.8. სისხლის სამართლის პროცესის საჯაროობა

სისხლის სამართლის საქმის განხილვა ყველა სასამართლოში ღიაა.

პროცესის მონაწილეებსა და სხვა პირებს აქვთ პროცესის დროს ჩამწერი საშუალებების უხმაუროდ გამოყენების უფლება, თუ ისინი ხელს არ უშლიან სასამართლო განხილვას. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებს შეუძლიათ თავისუფლად გააშუქონ პროცესის მიმდინარეობა და შედეგები, ოღონდ ამ დროს მათ უნდა იხელმძღვანელონ უდანაშაულობის პრეზუმფციის პრინციპით.

პროცესის ვიდეო ან აუდიო ჩანერა, ფოტოგადაღება, ტელევიზიით ტრანსლაცია და ა.შ. შეიძლება აიკრძალოს მხოლოდ სასამართლოს მოტივირებული გადაწყვეტილებით.

სასამართლო სხდომა შეიძლება დაიხუროს მხარეთა მოთხოვნით იმ შემთხვევაში თუ ის ეხება 16 წლამდე ასაკის არასრულწლოვანთა დანაშაულის, სექსობრივი დანაშაულის, ან ინტიმური ცხოვრების შესახებ ცნობების გაუხმაურებლობის საკითხებს. სასამართლო სხდომა დახურულად ცხადდება სასამართლო განჩინებით (დადგენილებით).

დახურულ სხდომაზე განიხილება, ასევე, საგამოძიებო ორგანოების შუამდგომლობები სასამართლო ბრძანების გამოთხოვის შესახებ.

სასამართლო განაჩენი, განჩინება, დადგენილება ყველა შემთხვევაში საჯაროდ უნდა გამოცხადდეს.

სისხლის სამართლის საქმის სასამართლო განხილვას 16 წლამდე ასაკის პირი არ უნდა დაესწროს.

საპროცესო კანონმდებლობა მოკვლევის ან/და წინასწარი გამოძიების მასალების გახმაურების საკითხს თავად გამოძიებლის ან პროკურორის უფლებამოსილებად მიიჩნევს, მხოლოდ ეს უნდა მოხდეს უდანაშაულობის პრეზუმფციის პრინციპის დაცვით.

თავი II

საქმის წარმოება პირველი ინსტანციის სასამართლოში

2.1. სამართალში მიცემა

ბრალდებული პირის სამართალში მიცემის საკითხის გადაწყვეტის შემდეგ იწყება საქმის წარმოება პირველი ინსტანციის სასამართლოში. თუ არსებობს საქმის განსახილველად საკმარისი საფუძველი, მოსამართლე იღებს დადგენილებას ბრალდებულის სამართალში მიცემის შესახებ. ამ დროს, მოსამართლე პირის ბრალეულობის საკითხს არ წყვეტს. სამართალში მიცემის საკითხის გადასაწყვეტად შესაძლებელია დაინიშნოს განმწესრიგებელი სხდომაც.

განმწესრიგებელი სხდომა ინიშნება შემდეგ შემთხვევებში, თუ:

- ა) ბრალდებული არასრულწლოვანია;
- ბ) იხილება ისეთი საქმე, რის შედეგადაც პირს შესაძლებელია სასჯელად დაენიშნოს თავისუფლების აღკვეთა 15 წელზე მეტი ვადით, ან უვადო თავისუფლების აღკვეთა;
- გ) მოსამართლე არ ეთანხმება საბრალდებო დასკვნას;
- დ) მხარე შუამდგომლობს დამატებითი მტკიცებულებების გამოთხოვის, აღკვეთის ღონისძიების შეცვლის, სამოქალაქო სარჩელისა და მისი უზრუნველყოფის ღონისძიებების შესახებ.

შუამდგომლობის გადაწყვეტის შედეგი ეცნობება მის ავტორს. მიუხედავად იმისა, რომ შუამდგომლობაზე უარყოფითი გადაწყვეტილების გასაჩივრება არ არის დაშვებული, მაინც შესაძლებელია მისი განმეორებით განცხადება სასამართლო სხდომაზე.

მოსამართლეს (სასამართლოს) ფუნქციები განმწესრიგებელ სხდომაზე შემდე-

გია: ბრალდებულის სამართალში მიცემის შესახებ დადგენილების გამოტანა; დამატებითი გამოძიებისათვის საქმის დაბრუნება, წარმოებით საქმის შეწყვეტა; საქმის წარმოების შეჩერება ან მისი განსჯადობით წარმართვა; აღკვეთის ღონისძიების შესახებ საკითხის შეწყვეტა. ბრალდებულის სამართალში მიცემის შემთხვევაში, მოსამართლეს განმწესრიგებელ სხდომაზე შეუძლია საბრალდებო დასკვნიდან ამორიცხოს ბრალდების ზოგიერთი პუნქტი, გამოიყენოს სისხლის სამართლის კანონი ნაკლებად მძიმე დანაშაულის შესახებ, ამასთან არ შეცვალოს ბრალდების ფორმულირება.

სამართალში მიცემის საკითხი მოსამართლემ (სასამართლომ) უნდა გადაწყვიტოს 14 დღე-ღამის განმავლობაში. თუ სისხლის სამართლის საქმე რთული კატეგორიის განეკუთვნება, მაშინ ეს საკითხი უნდა გადაწყდეს **1 თვის** განმავლობაში წარმოებაში არსებულ ბოლო საქმეზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დღიდან.

საქმის შეჩერება

მოსამართლეს (სასამართლოს) გამოაქვს დადგენილება საქმის წარმოებით შეჩერების შესახებ შემდეგ შემთხვევებში:

- ა) თუ დადგინდება, რომ ბრალდებული მიიმალა და მისი ადგილსამყოფელი ცნობილი არ არის. ასეთ შემთხვევაში, საქმე ჩერდება ბრალდებულის მოძებნამდე.
- ბ) თუ სახელმწიფო სამსახურში მყოფი ექიმი დაასტურებს ბრალდებულის ფსიქიკური ან სხვა ავადმყოფობით დაავადების ფაქტს. ასეთ შემთხვევაში, საქმე ჩერდება ბრალდებულის გამოჯანმრთელებამდე.

საქმის დაბრუნება დამატებითი გამოძიებისათვის

მოსამართლეს (სასამართლოს) გამოაქვს დადგენილება საქმის დამატებითი გამოძიებისათვის დაბრუნების შესახებ შემდეგ შემთხვევებში:

- ა) თუ გამოძიება არსებითად არასრულია და არ არის შესაძლებელი მისი სასამართლო სხდომაზე შევსება;
- ბ) თუ მომკვლევმა, გამოძიებელმა ან პროკურორმა არსებითად დაარღვია სისხლის სამართლის კოდექსის მოთხოვნები, რაც ხელს უშლის საქმის განხილვას სასამართლოში;

- გ) თუ პროკურორი შუამდგომლობს ბრალდებულისათვის უფრო მძიმე, ან ისეთი ბრალდების წაყენებას, რომელიც არსებითად განსხვავდება პირველი ბრალდებისაგან;
- დ) თუ პროკურორი შუამდგომლობს ბრალდებულად სხვა პირების ჩაბმას;
- ე) თუ საქმეები არასწორად არის გაერთიანებული ან გამოყოფილი;
- ვ) თუ დაზარალებული დასაბუთებულად შუამდგომლობს ბრალდებულისათვის უფრო მძიმე, ასევე ისეთი ბრალდების წაყენებას, რომელიც განსხვავდება პირველი ბრალდებისაგან, ანდა – ბრალდებულად სხვა პირის ჩაბმას.

საქმის დამატებითი გამოძიებისთვის დაბრუნების შემთხვევაში, მოსამართლე (სასამართლო) ვალდებულია გადაწყვიტოს ბრალდებულის აღკვეთის ღონისძიების საკითხი.

მხარეებს უფლება აქვთ 5 დღის განმავლობაში გაასაჩივრონ სასამართლოს განმწესრიგებელ სხდომაზე მიღებული დადგენილება. რაიონული სასამართლოს განმწესრიგებელ სხდომაზე მიღებული დადგენილება შეიძლება გასაჩივრდეს აფხაზეთისა და აჭარის უმაღლესი სასამართლოების, ასევე თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოების საგამოძიებო კოლეგიებში. ხოლო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის, აფხაზეთისა და აჭარის უმაღლესი სასამართლოებისა და თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიების განჩინებების გასაჩივრება შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში. სასამართლოებმა საჩივარი უნდა განიხილონ 10 დღის ვადაში.

ბრალდებულის სამართალში მიცემიდან 5 დღეში, ხოლო რთულ საქმეებზე 10 დღეში მხარეებს უფლება აქვთ დამატებით გაეცნონ საქმის მასალებს, გააკეთონ სათანადო ამონაწერები და გადაიღონ ასლები. სასამართლო განხილვაში მონაწილე დამცველს, რომელსაც წინასწარ გამოძიებაში მოაწილეობა არ მიუღია და განსასჯელს, რომელიც წინასწარი გამოძიების დამთავრებისას საქმის მასალებს არ გაცნობია, უფლება აქვთ გაეცნონ საქმეს, გააკეთონ სათანადო ამონაწერები და გადაიღონ ასლები საქმის სასამართლო განხილვის დაწყებამდე 10 დღის ვადაში, ხოლო რთულ საქმეებზე – 30 დღის ვადაში.

თუ სამართალში მიცემის საკითხის განხილვისას შეიცვალა ბრალდება, აღკვეთის ღონისძიება ან სასამართლოში დასაბარებელ პირთა სია, მაშინ განსასჯელს უნდა ჩაბარდეს მოსამართლის დადგენილების ასლი. საქმის განხილვა უნდა დაინიშნოს განსასჯელისთვის აღნიშნული დოკუმენტის ჩაბარებიდან 5 დღის შემდეგ.

სასამართლოში საქმის განხილვა უნდა დაიწყოს ბრალდებულის სამართალში მიცემის შესახებ მოსამართლის მიერ დადგენილების გამოტანიდან არა უგვიანეს 10 დღე-ღამისა, ხოლო რთულ საქმეებზე – არა უგვიანეს 14დღე-ღამისა.

2.2. ზოგადი დებულებანი სასამართლო განხილვის შესახებ

სისხლის სამართლის საქმეებს პირველი ინსტანციის სასამართლოები შემდეგნაირად განიხილავენ:

- რაიონული სასამართლო – ერთი მოსამართლის შემადგენლობით;
- აფხაზეთისა და აჭარის უმაღლესი სასამართლოები, თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოები - სამი მოსამართლის შემადგენლობით;
- საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია – ერთი მოსამართლისა და ორი მსაჯულის შემადგენლობით.

სასამართლოში საქმეს განიხილავს ერთი და იგივე შემადგენლობა. თუ მოსამართლეს არ შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს საქმის განხილვაში, მაშინ საქმეს იხილავს იმავე სასამართლოს სხვა მოსამართლე, მაგრამ ამ შემთხვევაში, საქმის განხილვა თავიდან იწყება.

თუ საქმის განხილვა დიდ დროს მოითხოვს, სასამართლოს სხდომას შეიძლება დაესწროს სათადარიგო მოსამართლე ან მსაჯული. ისინი საქმის განხილვაში არ მონაწილეობენ, მაგრამ, აუცილებლობის შემთხვევაში, ცვლიან ძირითად მოსამართლეს ან მსაჯულს. ასეთ დროს საქმის განხილვა თავიდან არ იწყება.

სასამართლო განხილვის დროს, ბრალდების და დაცვის მხარეები თანაბარი უფლებებით სარგებლობენ. როდესაც ერთი მხარე აკეთებს განცხადებას შუამდგომლობის თაობაზე, სასამართლო ისმენს მეორე მხარის აზრსაც.

სასამართლოში საქმის განხილვა მთლიანად აისახება სასამართლო სხდომის ოქმში. სხდომის ოქმი უნდა მომზადდეს სხდომის დამთავრებიდან 5 დღე-ღამის განმავლობაში და ამის თაობაზე უნდა ეცნობოს მხარეებს. მოსამართლე ვალდებულია უზრუნველყოს მხარეებისთვის ოქმის გაცნობის შესაძლებლობა. სასამართლო სხდომის ოქმის ხელმოწერის შემდეგ 5 დღე-ღამის განმავლობაში მხარეებს უფლება აქვთ შენიშვნები შეიტანონ სხდომის ოქმში. მოსამართლე ვალდებულია განიხილოს სხდომის ოქმზე შემოსული შენიშვნები და დადგენილებით დაადასტუროს ან უარყოს ისინი. აღნიშნული დოკუმენტები თან უნდა დაერთოს საქმეს.

2.3. სასამართლო სხდომის მოსამზადებელი ნაწილი

საქმის განხილვის მოსამზადებელ ეტაპზე მხარეებს უფლება აქვთ შუამდგომლობით მიმართონ სასამართლოს და მოითხოვონ მოსამართლის, პროკურორის, ექსპერტის, სპეციალისტის ან დამცველის აცილება. ასევე, მათ შეუძლიათ დააყენონ შუამდგომლობები, რომ გამოითხოვონ ან საქმეს დაურთონ ახალი მტკიცებულებანი, მოიწვიონ მონშეები, ექსპერტები, დანიშნონ ექსპერტიზა, ასევე გამოითხოვონ ნივთიერი მტკიცებულებები და საქმესათან დაკავშირებული სხვა დოკუმენტები. შუამდგომლობის აღძვრისას, პირმა უნდა მიუთითოს, თუ რა გარემოებათა დასადგენად განაცხადა მან ამის შესახებ. მოსამართლემ (სასამართლომ) უნდა განიხილოს ყოველი გაცხადებული შუამდგომლობა და გამოარკვიოს პროცესის მონაწილეთა აზრი ამის თაობაზე. თუ გარემოებები, რომელთა დასადგენადაც არის გაცხადებული შუამდგომლობა, საქმისთვის მნიშვნელოვანია, სასამართლო აკმაყოფილებს მას. თუ შუამდგომლობა არ დაკმაყოფილდა, ამის შესახებ მოსამართლემ (სასამართლომ) უნდა გამოიტანოს მოტივირებული დადგენილება. შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა გასაჩივრებას არ ექვემდებარება, თუმცა პირს, რომელსაც უარი უთხრეს შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე, უფლება აქვს ხელახლა გააკეტოს განაცხადი საქმის არსებითი განხილვისას სასამართლო გამოძიების სტადიაზე.

2.4. სასამართლო გამოძიება

სასამართლო გამოძიება იწყება სახელმწიფო ბრალმდებლის მიერ საბრალდებო დასკვნის სარეზოლუციო ნაწილის წაკითხვით, რის შემდეგაც მოსამართლე განუმარტავს განსასჯელს მისთვის წაყენებული ბრალდების არსს, ქმედების კვალიფიკაციასა და სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულ სასჯელს. ამის შემდეგ, მოსამართლე ეკითხება განსასჯელს, ცნობს თუ არა იგი თავს დამნაშავედ მისთვის წაყენებულ ბრალდებაში. სასამართლომ განსასჯელს უნდა განუმარტოს, რომ იგი არ არის შეზღუდული წინასწარი გამოძიების დროს მის მიერ ბრალის აღიარებით ან უარყოფით, ასევე არ არის ვალდებული პასუხი გასცეს დასმულ კითხვას და რომ ეს უარი არ იქნება გამოყენებული მისი საწინააღმდეგოდ. განსასჯელის დუმილი ნიშნავს, რომ იგი თავს დამნაშავედ არ სცნობს. მხარეებს უფლება აქვთ განსასჯელს დაუსვან დამაზუსტებელი კითხვები.

განსასჯელს უფლება აქვს არ მისცეს სასამართლოს ჩვენება და ეს უარი არ შეიძლება გამოყენებულ იქნას მისი საწინააღმდეგოდ (საზიანოდ). განსასჯელს უფლება აქვს, თავმჯდომარის ნებართვით, ჩვენება მისცეს ყოველი მტკიცებულების გამოკვლევისას, ისარგებლოს წერილობითი შენიშვნებითა და დოკუმენტებით.

სასამართლო დაკითხვის დროს მოწმეს განუმარტავს მის უფლებებსა და მოვალეობებს. პირს უფლება აქვს უარი თქვას მოწმედ გამოსვლაზე საკუთარი თავის ან თავისი ახლო ნათესავების წინააღმდეგ. მისი მოვალეობაა თქვას სრული სიმართლე საქმესთან დაკავშირებით. ჩვენების მიცემაზე უარის თქმის, თავის არიდებისა და ცრუ ჩვენების მიცემისთვის გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა. ყოველივე ამის შესახებ პირს წინასწარ ჩამოერთმევა ხელწერილი.

2.5. სასამართლო კამათი და განსასჯელის საბოლოო სიტყვა

სასამართლო კამათი მიმდინარეობს შემდეგი რიგითობის დაცვით:

1. სახელმწიფო ან კერძო ბრალმდებელი
(დაზარალებული ან მისი წარმომადგენელი)
2. სამოქალაქო მოსარჩელე ან მისი წარმომადგენელი

3. დამცველი ან მისი მისი წარმომადგენელი
4. დამცველი ან განსასჯელი
(თუ დამცველი სასამართლო განხილვაში არ მონაწილეობს)
5. სამოქალაქო მოპასუხე ან მისი წარმომადგენელი.

კამათისას მხარეებს უფლება აქვთ გამოთქვან აზრი განსასჯელის დამნაშავედ ცნობის ან მისი უდანაშაულობის, ქმედების კვალიფიკაციის, სასჯელისა და განაჩენში გადასაწყვეტი სხვა საკითხების შესახებ. კამათის დასრულების შემდეგ, თითოეულ მათგანს უფლება აქვს კიდევ ერთხელ, მოკლედ გამოთქვას საინააღმდეგო აზრი ან შენიშვნა გამოსვლაში ნათქვამის თაობაზე.

საბოლოო სიტყვა ეძლევა განსასჯელს, რომელსაც შეუძლია ისაუბროს მისთვის წაყენებულ ბრალდებაზე. ამ დროს დაუშვებელია განსასჯელისთვის შეკითხვების დასმა. მოსამართლეს არა აქვს უფლება დაადგინოს განსასჯელის საბოლოო სიტყვის ხანგრძლივობა, მაგრამ მას შეუძლია გააჩეროს განსასჯელი, თუ ის საუბრის დროს ეხება ისეთ გარემოებას, რომელსაც კავშირი არა აქვს განსახილველ საქმესთან. განსასჯელის საბოლოო სიტყვის მოსმენის შემდეგ მოსამართლე გადის საათობირო ოთახში განაჩენის გამოსატანად.

2.6. განაჩენის დადგენა

მოსამართლეს სასამართლო პროცესის დამთავრების შემდეგ გამოქვს განაჩენი. თუ მოსამართლე დაადგენს, რომ განაჩენის მისაღებად საჭიროა დამატებითი სასამართლო მოქმედება, მას გამოაქვს დადგენილება (განჩინება) სასამართლო გამოძიების განახლების შესახებ. თუ მოსამართლე დაადგენს, რომ არსებობს საფუძველი საქმის წინასწარ გამოძიებაში დასაბრუნებლ მას გამოაქვს დადგენილება (განჩინება) საქმის დამატებით გამოძიებაში დაბრუნების შესახებ.

განაჩენი შეიძლება იყოს გამამართლებელი და გამამტყუნებელი. განაჩენი შეიძლება იყოს ზოგი ბრალდების მიმართ გამამტყუნებელი, ხოლო სხვა ბრალდების მიმართ—გამამართლებელი. გამამტყუნებელი განაჩენი შეიცავს სასამართლოს დადგენილებას განსასჯელის დამნაშავედ ცნობის შესახებ, ხოლო რაც შეეხება გამამართლებელ განაჩენს, იგი ნიშნავს განსასჯელის სრულ უდანაშაულობას მისთვის წაყენებულ ბრალდებაში.

პატიმრობაში მყოფი განსასჯელი დაუყოვნებლივ უნდა განთავისუფლდეს სასამართლო სხდომის დარბაზიდან თუ:

- ა) განსასჯელი გაამართლეს;
- ბ) დაადგინეს გამამტყუნებელი განაჩენი, მაგრამ განსასჯელს არ დაუნიშნეს სასჯელი;
- გ) განთავისუფლეს სასჯელისაგან;
- დ) პირობით დაადეს მსჯავრი
- ე) გადაუვადეს განაჩენის აღსრულება;
- ვ) დაუნიშნეს სასჯელი, რომელიც არ არის დაკავშირებული თავისუფლების აღკვეთასთან;
- ზ) სასჯელად დაუნიშნეს თავისუფლების აღკვეთა ისეთი ვადით, რომელიც არ აღემატება წინასწარ პატიმრობაში მსჯავრდებულის ფაქტობრივ ყოფნას.

განაჩენის გამოცხადებიდან არაუგვიანეს 5 დღე-ღამისა, ხოლო რთულ, მრავალტომიან ან მრავალი პირის საქმეზე – არა უგვიანეს 14 დღე-ღამისა განაჩენის ასლი უნდა გადაეცეს მსჯავრდებულს ან გამართლებულს. პროცესის სხვა მონაწილეს განაჩენის ასლი მისი მოთხოვნით იმავე ვადაში გადაეცემა.

თავი III

განაჩენისა და სსპა გადანყვეტილების განსაჩივრება

3.1. აპელაცია

განსასჯელი, დაზარალებული, სამოქალაქო მოსარჩელე და სამოქალაქო მოპასუხე სარგებლობენ უფლებით გაასაჩივრონ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოში.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლების მქონე პირები

სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლება აქვთ სახელმწიფო ბრალმძებელს, ზემდგომ პროკურორს, დაზარალებულს, მსჯავრდებულს, დამცველს, მსჯავრდებულისა და დაზარალებულის კანონიერ წარმომადგენელს, აგრეთვე პირს რომლის მიმართაც გამოყენებულია სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიება, და მის წარმომადგენელს. დამცველს და წარმომადგენელს უფლება აქვთ შეიტანონ სააპელაციო საჩივარი მხოლოდ მსჯავრდებულის, დაზარალებულისა და მარწმუნებლის თანხმობით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა დაზარალებული, მსჯავრდებული ან მარწმუნებელი არასრულწლოვანია, ან აქვს ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი. ის პირები, რომლებიც სასამართლოს მიმართავენ სააპელაციო საჩივრით იწოდებიან აპელანტებად.

აღნიშნულ პირებს, პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენზე შეუძლიათ შეიტანონ სააპელაციო საჩივარი განაჩენის გამოცხადებიდან 14 დღის ვადაში. თუ მსჯავრდებული პატიმრობაში იმყოფება განაჩენის გასაჩივრების ვადა იანგარიშება მისთვის განაჩენის ასლის ჩაბარების დღიდან. თუ სააპელაციო საჩივარი გაგზავნილია, ფოსტის ან კავშირგაბმულობის სხვა საშუალებებით, საჩივრი შეტანილად ითვლება ფოსტის ან კავშირგაბმულობის სხვა ორგანოსათვის მისი ჩაბარების

დღიდან. სააპელაციო საჩივარი შეტანილ უნდა იქნეს გასაჩივრებული განაჩენის მიმღებ სასამართლოში.

რაიონული სასამართლოს მიერ მიღებულ განაჩენზე სააპელაციო საჩივარს განიხილვენ აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატები. სააპელაციო საჩივარს სასამართლო იხილავს სამი მოსამართლის შემადგენლობით.

სისხლის სამართლის საქმე და სააპელაციო საჩივარი რაიონული სასამართლოდან სააპელაციო სასამართლოში უნდა გაიგზავნოს განაჩენის გამოტანიდან ერთი თვის ვადაში. სააპელაციო სასამართლოს მიერ სააპელაციო საჩივარი განხილულ უნდა იქნეს მისი მიღებიდან ერთი თვის ვადაში. იმ შემთხვევაში თუ საქმე რთული და დიდი მოცულობისაა ეს ვადა შეიძლება გაგრძელებულ იქნეს 15 დღით. (სააპელაციო საჩივრის ნიმუში მოცემულია დანართი № 1)

პირველი ინსტანციის სასამართლოს ყოველი შემაჯამებელი გადაწყვეტილება (**განაჩენის გარდა**) შეიძლება გასაჩივრდეს აპელაციის წესით, კერძო სააპელაციო საჩივრის შეტანის გზით. პირველი ინსტანციის სასამართლოს დადგენილება (განჩინება), რომელიც გამოტანილია საქმის განხილვისას და არ არის შემაჯამებელი ხასიათისა, შეიძლება სააპელაციო წესით სასამართლოს განაჩენთან ერთად გასაჩივრდეს.

თუ საჩივარი არ შეესაბამება კანონით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლე აპელანტს აძლევს დროს 5 დღის ვადით საჩივრის ხარვეზის შესავსებად, ან ამავე მიზნით ნიშნავს დამცველს. თუ აპელანტი არ შეასრულებს აღნიშნულ მოთხოვნას, სააპელაციო საჩივარი არ განიხილება, ხოლო გასაჩივრებული განაჩენი და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილება შედის კანონიერ ძალაში. ასეთ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სააპელაციო საჩივარზე უარის თქმის შესახებ, რომელიც საბოლოოა და არ საჩივრდება.

აპელანტს უფლება აქვს სათათბირო ოთახში შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოსატანად სასამართლოს გასვლამდე უკან გაითხოვოს თავისი საჩივარი. ასეთ შემთხვევაში საჩივრის განმეორებით შეტანა არ დაიშვება, ხოლო სასამართლოს მიერ ამ საკითხზე გამოტანილი განჩინება არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვა მიმდინარეობს იგივე წესების დაცვით რაც დადგენილია პირველი ინსტანციის სასამართლოში.

3.2 სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილებათა სახეები:

სააპელაციო სასამართლო სააპელაციო საჩივრის განხილვის შედეგად ღებულობს განაჩენს ან განჩინებას. სააპელაციო სასამართლოს მიერ შესაძლებელია მიღებულ იქნეს შემდეგი სახის განაჩენი:

- ა) პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მიღებული გამამტყუნებელი განაჩენის გაუქმებისა და მის ნაცვლად გამამართლებელი განაჩენის დადგენის თაობაზე.
- ბ) პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მიღებული გამამართლებელი განაჩენის გაუქმებისა და მის ნაცვლად გამამტყუნებელი განაჩენის დადგენის თაობაზე.
- გ) პირველი ინსტანციის მიერ მიღებულ განაჩენში ცვლილების შეტანის თაობაზე.
- დ) სააპელაციო საჩივარზე უარის თქმისა და პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენის ძალაში დატოვების თაობაზე.

სააპელაციო სასამართლოს მიერ შესაძლებელია მიღებულ იქნეს შემდეგი სახის განჩინება: სასამართლოს გამამტყუნებელი ან გამამართლებელი განაჩენის გაუქმებისა და საქმის წინასწარ გამოძიებაში ან პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაბრუნების შესახებ, საქმის წარმოების შეჩერების შესახებ.

სააპელაციო სასამართლოს მიერ განაჩენის გაუქმების საფუძველი შეიძლება გახდეს: არასრული ან ცალმხრივი წინასწარი გამოძიება, ანდა სასამართლო განხილვა, რაც ვერ შეივსება სააპელაციო წესით საქმის განხილვისას; განაჩენში ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებაში ჩამოყალიბებული სასამართლო დასკვნების შეუსაბამობა საქმეში არსებულ მტკიცებულებებთან, თუ შეუძლებელია დამატებითი მტკიცებულებების შეგროვება სააპელაციო წესით საქმის განხილვისას; სისხლის სამართლის კოდექსის არსებითი დარღვევა.

სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი, რომლის საფუძველზედაც განსასჯელი პატიმრობიდან თავისუფლდება, აღსრულდება დაუყოვნებლივ, თუ განსასჯელი სასამართლო სხდომაში მონაწილეობს. სხვა შემთხვევაში განაჩენის ასლი დაუყოვნებლივ იგზავნება აღსასრულებლად წინასწარი პატიმრობის ადგილას. პირის პატიმრობიდან განთავისუფლების შესახებ განკარგულება შეიძლება გადაიცეს ტელეგრაფით ან კავშირგაბმულობის სხვა ტექნიკური საშუალებით.

თავი IV

განაჩენისა და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გადასინჯვა ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო

4.1 კანონი

საკასაციო საჩივრის შეტანის უფლება აქვთ სახელმწიფო ბრალმძებელს, ზემდგომ პროკურორს, დაზარალებულს, მსჯავრდებულს, დამცველს, მსჯავრდებულისა და დაზარალებულის კანონიერ წარმომადგენელს, აგრეთვე პირს რომლის მიმართაც გამოყენებულია სამედიცინო ხასიათის იძულებითი ღონისძიება, და მის წარმომადგენელს. დამცველს და წარმომადგენელს უფლება აქვთ შეიტანონ საკასაციო საჩივარი მხოლოდ მსჯავრდებულის, დაზარალებულისა და მარწმუნებლის თანხმობით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა დაზარალებული, მსჯავრდებული ან მარწმუნებელი არასრულწლოვანია, ან აქვს ფიზიკური თუ ფსიქიკური ნაკლი. ის პირები, რომლებიც სასამართლოს მიმართავენ საკასაციო საჩივრით იწოდებიან კასატორებად.

საკასაციო წესით შეიძლება გასაჩივრდეს აფხაძეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიებისა და ამ სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატების, აგრეთვე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის მიერ გამოტანილი განაჩენი ან სხვა გადაწყვეტილება (საკასაციო საჩივრის ნიმუში მოცემულია დანართი №2).

საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადები ანალოგიურია იმ ვადებისა რაც დადგენილია სააპელაციო საჩივრის შეტანისას.

საკასაციო საჩივარს იხილავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საკასაციო პალატა.

კერძო საკასაციო საჩივრის შეტანა შეიძლება აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიებისა და ამ სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატების, აგრეთვე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის მიერ გამოტანილი განაჩენი ან სხვა გადაწყვეტილება (საკასაციო საჩივრის ნიმუში მოცემულია დანართი №2).

მიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების, თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიებისა და ამ სასამართლოების სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატების, აგრეთვე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის მიერ ყოველი შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

ზემოაღნიშნული სასამართლოების მიერ საქმის განხილვისას გამოტანილი განჩინებები და დადგენილებები, რომელიც საქმის განხილვისასა გამოტანილი და არ არის შემაჯამებელი ხასიათის, შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოს განაჩენთან ერთად საკასაციო წესით.

თუ საჩივარი არ შეესაბამება კანონით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, საკასაციო სასამართლოს მოსამართლე კასატორს აძლევს დროს **5 დღის** ვადით საჩივრის ხარვეზის შესავსებად, ხოლო თუ კასატორს უჭირს ამის გაკეთება უნიშნავს დამცველს. თუ კასატორი არ შეასრულებს აღნიშნულ მოთხოვნას, საკასაციო საჩივარი არ განიხილება, ხოლო გასაჩივრებული განაჩენი და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილება შედის კანონიერ ძალაში. ასეთ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სააპელაციო საჩივარზე უარის თქმის შესახებ, რომელიც საბოლოოა და არ საჩივრდება.

კასატორს უფლება აქვს სათათბირო ოთახში შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოსატანად სასამართლოს გასვლამდე უკან გაითხოვოს თავისი საჩივარი. ასეთ შემთხვევაში საჩივრის განმეორებით შეტანა არ დაიშვება, ხოლო სასამართლოს მიერ ამ საკითხზე გამოტანილი განჩინება არ გასაჩივრდება.

4.2 საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებათა სახეები:

საკასაციო სასამართლო საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად ღებულობს ერთ-ერთ გადაწყვეტილებას:

- ა) განაჩენს ან განჩინებას უცვლელად ტოვებს, ხოლო საჩივრებს – დაუკმაყოფილებლად;
- ბ) აუქმებს განაჩენს და საქმეს გზავნის დამატებითი გამოძიებისა თუ ხელახალი სასამართლო განხილვისთვის;
- გ) აუქმებს განაჩენს და წყვეტს საქმეს;

დ) აუქმებს პირველი და სააპელაციო ინსტანციების სასამართლოების განაჩენს და განჩინებას;

საკასაციო სასამართლოს მიერ განაჩენის გაუქმებისა და შეცვლის საფუძველი შეიძლება გახდეს:

- ა) სისხლის სამართლის საპროცესო კანონის არსებითი დარღვევა;
- ბ) სისხლის სამართლის ან სხვა მატერიალური სამართლის კანონის არასწორი გამოყენება;
- გ) სასამართლოს მიერ დანიშნული სასჯელის შეუსაბამობა განსასჯელის ქმედების სიმძიმესთან და პიროვნებასთან;

საკასაციო სასამართლოს განჩინება კანონიერ ძალაში შედის გამოცადებისთანავე, იგი საბოლოოა და შეიძლება გადაისინჯოს მხოლოდ ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო.

საკასაციო ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი, რომლის საფუძველზედაც განსასჯელი პატიმრობიდან თავისუფლდება, აღსრულდება დაუყოვნებლივ, თუ განსასჯელი სასამართლო სხდომაში მონაწილეობს. სხვა შემთხვევაში განაჩენის ასლი დაუყოვნებლივ იგზავნება აღსასრულებლად წინასწარი პატიმრობის ადგილას. პირის პატიმრობიდან განთავისუფლების შესახებ განკარგულება შეიძლება გადაიცეს ტელეგრაფით ან კავშირგაბმულობის სხვა ტექნიკური საშუალებით.

თავი V

პროცესუალურ დოკუმენტთა ნიმუშები

5.1. განაჩენისა და სხვა სასამართლო გადანყვებითი ბრძანების გადასინჯვა ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო

განაჩენი და შემდგომი სასამართლოს გადაწყვეტილება შეიძლება გაუქმებულ იქნეს თუ არსებობს ფაქტობრივი ან სამართლებრივი ხასიათის ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოებანი. ახლად აღმოჩენილი ფაქტობრივი გარემოებანია:

ა) როცა სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული განაჩენით დადგენილია, რომ ყალბია მოწმის ჩვენება ან ექსპერტის დასკვნა, აგრეთვე ყალბიასხვა მტკიცებულება, რომელიც საფუძვლად დაედო განაჩენს ან განჩინებას;

ბ) როცა კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს განაჩენით დადგენილია, მოსამართლის, მომკვლევის, გამომძიებლის ან პროკურორის დანაშაულებრივი ქმედება, რომელიც მის მიერ ჩადენილი იყო ამ საქმის განხილვის დროს;

გ) სხვა გარემოება, რომელიც განაჩენის ან განჩინების გამოტანისას სასამართლოსათვის ცნობილი არ იყო, ხოლო თავისთავად თუ სხვა დადგენილ გარემოებასთან ერთად ამტკიცებს მსჯავრდებულის უდანაშაულობას ან მის მიერ დანაშაულზე უფრო მსუბუქი ან უფრო მძიმე დანაშაულის ჩადენას, რომლისთვისაც მას მსჯავრი დაედო, აგრეთვე ამტკიცებს გამართლებულის ან იმ პირის ბრალეულობას, ვის მიმართაც საქმე შეწყვეტილი იყო.

დ) გარემოებანი, რომლებიც მოწმობენ კანონიერ ძალაში შესული განაჩენის მიმღები სასამართლოს უკანონო შემადგენლობას, იმ მტკიცებულებათა დაუშვებლობას, რომლებიც საფუძვლად დაედო განაჩენს;

ახლად გამოვლენილი სამართლებრივი გარემოებანია:

ა) საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელმაც არაკონსტიტუციურად ცნო კანონიერ ძალაში შესული განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების დადგენისას გამოყენებული კანონი;

ბ) კანონიერ ძალაში შესული განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გამოტანის შემდეგ ახალი კანონის მიღება, რომელიც აუქმებს ან ამსუბუქებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას;

ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის შესახებ საჩივარი შეტანილ უნდა იქნეს საქართველოს გენერალურ პროკურორთან – საქართველოს საერთო სასამართლოების მიერ მიღებულ განაჩენებსა და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებებზე, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების პროკურორებთან – შესაბამისად ამ რესპუბლიკების სასამართლოების მიერ მიღებულ განაჩენებსა და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებებზე.

ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო განაჩენის გადასინჯვის შესახებ საჩივარი შეტანილ უნდა იქნეს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატაში – საქართველოს საერთო სასამართლოების მიერ მიღებულ განაჩენებსა და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებებზე, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი სასამართლოების პრეზიდიუმებში – შესაბამისად ამ რესპუბლიკების სასამართლოების მიერ მიღებულ განაჩენებსა და სხვა სასამართლო გადაწყვეტილებებზე. საჩივრის შეტანის უფლება აქვთ მხარეებს, მსჯავრდებულის გარდაცვალების შემთხვევაში კი მის ნათესავს, დამცველს ან სხვა დაინტერესებულ პირს. სასამართლო და პროკურატურის ორგანოები ვალდებული არიან ხელი შეუწყონ დაინტერესებულ პირებს იმ დოკუმენტების ასელების მიღებაში, რომლებითაც დასტურდება ახლად აღმოჩენილი და ახლად გამოვლენილი გარემოებანი (ახლად აღმოჩენილ ან ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო საჩივრის ნიმუში მოცემულია დანართი № 3).

ახლად აღმოჩენილ ან ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო სასამართლო გადაწყვეტილების მსჯავრდებულის სასარგებლოდ გასაჩივრების ვადა შეუზღუდავია.

სასამართლო გადაწყვეტილების მსჯავრდებულის საზიანოდ გასაჩივრება დასაშვებია ერთი წლის განმავლობაში იმ მომენტიდან, როცა პირი მიმართავს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატას, ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი სასამართლოს პრეზიდიუმს ან საქართველოს გენერალურ პროკურორს საჩივრით ან თხოვნით დაადგინონ ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოებათა არსებობა.

სააპელაციო საჩივრის ფორმა

თბილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარეს
ბატონ (ქალბატონ) _____

აპელანტი (გვარი, სახელი, მისამართი,
საპროცესო მდგომარეობა მაგ. დაზარალებული)

ს ა ა პ ე ლ ა ც ი ო ს ა ჩ ი ვ რ ი

მიუთითეთ გასაჩივრებული განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლო, გადაწყვეტილების გამომტანის თარიღი.

მიუთითეთ, თუ გადაწყვეტილების რომელ ნაწილს, რომელ ნორმას ასაჩივრებთ.

მიუთითეთ, თუ რაში მდგომარეობს თქვენი აზრით მცდარობა.

დაურთეთ ყველა მტკიცებულებანი, რომელსაც ემყარებით.

აღნიშნეთ დამატებით წარმოდგენილი მასალები.

დაურთეთ იმ პირთა სია, რომელთა გამოცხებასაც ითხოვთ (ამგვარის არსებობის შემთხვევაში).

ხელმოწერა და თარიღი

საჩივარი კერძო ბრალდების საქმის აღსაქრავად

რაიონულ (საქალაქო) სასამართლოს თავმჯდომარეს
ბატონ (ქალბატონ) _____

საჩივრის შემტანის სახელი, გვარი,
საცხოვრებელი მისამართი

აღწერეთ მომხდარი ფაქტი.

მიუთითეთ თქვენს ხელთ არსებული ინფორმაცია
დანაშაულის ჩამდენისა და დანაშაულის შესახებ.

მიუთითეთ მტკიცებულებები.

ხელმოწერა და თარიღი

საკასაციო საჩივრის ფორმა

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს
თავმჯდომარეს ბატონ/ქალბატონ

კასატორი – გვარი, სახელი, მისამართი,
საპროცესო მდგომარეობა

ს ა კ ა ს ა ც ი ო ს ა ჩ ი ვ რ ი

მიუთითეთ გასაჩივრებული განაჩენის ან
სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების ზუსტი დასახელება,
მისი გამომტანი სასამართლო და გამომტანის თარიღი.

მიუთითეთ, თუ რა სამართლებრივი საკითხი გადაწყდა არასწორად
და რა ადასტურებს ამას.

მიუთითეთ, თუ რაში მდგომარეობს სასამართლოს მიერ
დანიშნული განაჩენის უსამართლობა.

მიუთითეთ თუ საპროცესო ნორმების რა მოთხოვნები დაირღვა
და არსებითია თუ არა ეს დარღვევები.

მიუთითეთ საკასაციო საჩივარზე დართული წერილობითი მასალების ნუსხა.

კასატორი (ხელმოწერა)

თარიღი _____

**საჩივარი ახლად აღმოჩენილ და ახლად
გამოვლენილ გარემოებათა გამო**

(მიუთითეთ სასამართლოს ან პროკურატურის
დასახელება სადაც შეგაქვთ საჩივარი)
თავმჯდომარეს (პროკურორს) ბატონ/ქალბატონ

განმცხადებელი – გვარი, სახელი, მისამართი,
საპროცესო მდგომარეობა

**საჩივარი
ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო**

მიუთითეთ გასაჩივრებული განაჩენის ან
სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების ზუსტი დასახელება,
მისი გამომტანი სასამართლო და გამოტანის თარიღი.

მიუთითეთ, თუ რა სამართლებრივი საკითხი გადაწყდა არასწორად
და რა ადასტურებს ამას.

მიუთითეთ, თუ რაში მდგომარეობს სასამართლოს მიერ დანიშნული
განაჩენის უსამართლობა.

მიუთითეთ, თუ საპროცესო ნორმების რა მოთხოვნები დაირღვა
და არსებითია თუ არა ეს დარღვევები

მიუთითეთ საპროცესო ან სხვა დოკუმენტებისა და მასალების ნუსხა,
რომლებიც ადასტურებენ ახლად აღმოჩენილ და ახლად გამოვლენილ
გარემოებათა გამო განაჩენის გაუქმების აუცილებლობას.

განმცხადებელი (ხელმოწერა)
თარიღი _____

ქანონი

საერთო
სასამართლოების
საკონტაქტო
მონაცემები

გამოყენებულ ტერმინთა
განმარტებები

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

ლადო ჭანტურია	უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე	99-65-46 99-01-64
ვალერი ხრუსტალი	თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის თავმჯდომარე	99-09-62
მაია ახალაძე	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-04-30
ქეთევან გაბელაია	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-70-30
მიხეილ გოგიშვილი	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	92-10-46
ლალი გოჩელაშვილი	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-78-71
თენგიზ კობახიძე	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	92-10-49
როზა ნადირიანი	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-90-87
მარიამ ცისკაძე	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-01-84
მურმან ნიქვაძე	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	93-29-37
ბეჟან ხიმშიაშვილი	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	98-20-89
ნუნუ კვანტალიანი	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	
მაია სულხანიშვილი	სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის მოსამართლე	
მერაბ ტურავა	თავმჯდომარის მოადგილე, სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის თავმჯდომარე	98-20-97
დავით სულაქველიძე	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	
ირაკლი ბიბილაშვილი	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-78-27

გოდერძი ბორჩხაძე	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	93-52-68
ნინო გვენეტაძე	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	98-20-78
მადონა გოგელია	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-91-59
მურმან ისაევი	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	98-20-75
თამარ ლალიაშვილი	სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-04-30
ბადრი მეტრეველი	თავმჯდომარის მოადგილე, ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის თავმჯდომარე	93-33-24
მაია ვაჩაძე	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	98-10-51
ნანა კლარჯიანი	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	98-20-95
ბესიკ კობერიძე	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	99-09-18
ნინო ქადაგიძე	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	
გიორგი ქაჯაია	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	
ია ლევაშვილი	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	
ნუგზარ სხირტლაძე	ადმინისტრაციული და სხვა კატეგორიის საქმეთა პალატის მოსამართლე	92-10-46
იური ტყეშელაშვილი	თავმჯდომარის მოადგილე, სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის თავმჯდომარე	99-32-80
ლენგერ ბოჭორიშვილი	სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე	93-42-76
თამაზ ილიაშვილი	სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე	
ლოტბერტ კუპატაძე	სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე	
ჯემალ ლეონიძე	სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე	
იური ტაბუცაძე	სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე	
გიორგი ქოიავა	სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის მოსამართლე	

თბილისის საოლქო სასამართლო

სისხლის სამართლის საქმეთა

სააპელაციო პალატა

	კომპუტატორი	
მაია მწარიაშვილი (თავმჯ.)	53-09-14-112	
ილია გიორგაძე	128	
ნაზი დოთიაშვილი	133	
ავთანდილ კობახიძე	117	
მზია ლომთათიძე	122	
ზურაბ მისიურაძე	127	
ლიანა ორკოდაშვილი	123	
მაია ოშხარელი	125	
მანანა ჩაჩანიძე	125	
რუსუდან ჭანტურიძე	124	
ამბროსი ჭეიშვილი	141	
ლალი ჯანუყაშვილი	134	

სამოქალაქო, სამენარმეო და გაკოტრების

საქმეთა სააპელაციო პალატა

მზია თოდუა (თავმჯ.)	135
ხათუნა არევაძე	135
ლალი არჩვაძე	139
ციცინო დევრისაშვილი	142
ზოია კვარაცხელია	136
თამაზ კილანავა	151
ლამარა კობლაძე	143
თემურაზ მუხრანელი	139
მანანა ნასარიძე	143
მარინა ფარცვანია	136
მარინე ჭყონია	139

ადმინისტრაციული სამართლისა და

საგადასახადო საქმეთა სააპელაციო პალატა

ნათია ნკეპლაძე (თავმჯ.)	144
მარინა გლოველი	146
ირმა მახათაძე	139
ჯუმბერ რუსიაშვილი	139
ნათელა ჭავჭავანიძე	124

სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგია

გიორგი გოგიაშვილი (თავმჯ.)	114
ნუნუ ალასანია	113
ნანა გვეტაძე	124
ნაირა გიგიტაშვილი	118
გია ებრაღიძე	119
ნუგზარ კვარაცხელია	126
დავით ნოზაძე	115
მთვარისა კველიშვილი	134
ვაჟა ქაცანაშვილი	116
ვლადიმერ წერეთელი	116
მილერ ხარებავა	123
მარინა ხოლოაშვილი	123
ციცინო კვატაშიძე	113

სამოქალაქო და სამენარმეო საქმეთა

კოლეგია

მადი ჩანტლაძე (თავმჯ.)	138
გიორგი გულედანი	149
ქეთევან დუგლაძე	137
დავით თოდრაძე	120
მადონა ლიბრაძე	123
მარინა ჯიყაშვილი	133

ადმინისტრაციული სამართლისა და

საგადასახადო საქმეთა კოლეგია

ინგა თოდრია (თავმჯ.)	136
ტარიელ ზამბახიძე	148

საგამოძიებო კოლეგია

თამაზ კაპანაძე (თავმჯ.)	129
კარლო ბიშვილი	126
იური გაბისონია	130
პაატა ქობულაძე	131
ომარ ჯორბენაძე	132

ქუთაისის საოლქო სასამართლო

სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატა

მამუკა მამალაძე (თავმჯ.)	(8-231) 4-41-24-112
ივანე აფრიდონიძე	120
მანანა ოთარაშვილი	127
მარინე იმერლიშვილი	131
დავით სვანაძე	127
მარინა სირაძე	124
ლუარა ჭუმბურიძე	124

სამოქალაქო, სამეწარმეო და გაკოტრების საქმეთა სააპელაციო პალატა

ია შვანგირაძე (თავმჯ.)	131
მერი მაისურაძე	131
თამარ სვანიძე	127
მარინე სუბელიანი	124
ალექსანდრე გერსამია	129
ზაალ მარუაშვილი	129
მურმან ქადაგაძე	129
ნუგზარ კანდელაკი	129

ადმინისტრაციული სამართლისა და საგადასახადო საქმეთა სააპელაციო პალატა

ოთარ შენგელია (თავმჯ.)	118
ფრიდონ ბასილაია	127
მერი მაისურაძე	126
ხათუნა ხომერიკი	121

სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგია

ზურაბ გუბელაძე (თავმჯ.)	120
ვერა დოლიძე	
კობა გოცირიძე	

სამოქალაქო და სამეწარმეო საქმეთა კოლეგია

გურამ გოცირიძე (თავმჯ.)	127
მანანა ქურდაძე	131

საგამომიებო კოლეგია

რევაზ სულნაძე (თავმჯ.)	118
-------------------------------	------------

თბილისის რაიონული სასამართლოები

გლდანი-ნაძალადევის
რაიონული სასამართლო

ზურაბ რუხაძე (თავმჯ.)	65-08-08
ემზარ ბიძინაშვილი	65-50-60
ნანა გუგუნაშვილი	65-53-63
ნანა მაისურაძე	62-90-52
იამზე მარიამიძე	65-94-47
გაიოზ სინჯიკაშვილი	65-92-58
ირმა ჭეიშვილი	65-90-76

დიდუბე-ჩუღურეთის
რაიონული სასამართლო

დავით დოიჯაშვილი (თავმჯ.)	99-96-13
მარინე გაბუნია	
ლილი მსხილაძე	
სოსო მუმლაძე	34-03-86
ალექსანდრე ტალიაშვილი	34-76-84
იოსებ ბერიშვილი	95-84-85

ვაკე-საბურთალოს
რაიონული სასამართლო

მამუკა ნოზაძე (თავმჯ.)	22-45-07
ნაირა დურგლიშვილი	22-51-83
ლელა კალიჩენკო	23-40-20
თემურ ტაბატაძე	
მარინე ნიკლაური	
ნონა ზარქუა	
ალა კახნიაური	22-44-89
სულიკო ციცივიძე	29-40-95

ისანი-სამგორის
რაიონული სასამართლო

აკაკი ბაქრაძე (თავმჯ.)	99-67-26
ვეფხია ლომიძე	74-23-37
გიორგი ნაჭყებია	74-52-63
ციური სულხანიშვილი	74-33-90
შალვა ტურავა	74-39-52
ნანა ჭანაშვილი	
კობა ქამხაძე	74-34-78
ცისანა ხაზალია	74-29-32

კრწანისი-მთაწმინდის
რაიონული სასამართლო

მამუკა სონღულაშვილი (თავმჯ.)	98-59-00
მილერ ხარებავა	98-60-04
პაატა ნოზაძე	98-59-34
არკადი პარუნიანი	
თამაზ ჯალიაშვილი	
ზაურ მეზონია	
მორის ფუხაშვილი	98-84-16
ლელა შკუბულიანი	92-16-89

რაიონული სასამართლოები

აბაშის რაიონული სასამართლო

მიტროფანე სტურუა (თავმჯ.) (8-212) 9-15-45
თამარ გოგავა 9-19-43

ადიგენის რაიონული სასამართლო

გულნარა მირიანაშვილი (თავმჯ.) (8-266) 9-19-78
ივანე ტატალაშვილი

ამბროლაურის რაიონული სასამართლო

იამზე ბურჯალიანი (თავმჯ.) (8-239) 2-16-76
(მიგლ ონის რ/ს)
თეიმურაზ დგვარელი

ასპინძის რაიონული სასამართლო

ნუნუ ნემსინვერიძე (თავმჯ.) (8-264) 8-13-66
გიორგი ლონდარიძე

ახალგორის რაიონული სასამართლო

გივი ტურაშვილი (თავმჯ.) (8-242) 5-28-47
ჟუჟუნა ნიაური

ახალქალაქის რაიონული სასამართლო

(8-262) 2-32-68
სუსანა მანუკიანი

ახალციხის რაიონული სასამართლო

ავთანდილ თელიაშვილი (თავმჯ.) (8-265) 2-04-24
ნელი ღონლაძე
ცირა მასისურაძე

ახმეტის რაიონული სასამართლო

გელა შაშიაშვილი (თავმჯ.) (8-249) 2-17-47
ლაბაზა დუიშვილი 2-09-47
(მიგლ ლავოდების რ/ს)

ბაღდათის რაიონული სასამართლო

რევაზ ჯანელიძე (თავმჯ.) (8-234) 2-25-36
თინა იმნაძე

ბოლნისის რაიონული სასამართლო

გულნარა ლიპარტელიანი (თავმჯ.) (8-258) 2-26-64
ლუიზა ხუციშვილი 2-22-19

ბორჯომის რაიონული სასამართლო

ლელა ფრიდონიშვილი (თავმჯ.) (8-267) 2-30-60
როლანდ ვარაზაშვილი 2-12-92

გარდაბნის რაიონული სასამართლო

ალექსანდრე ჩხეიძე (თავმჯ.) (8-272) 2-31-51
ირაკლი კვეზერელი 2-25-03
ქეთინო ლუაშვილი
ვალერი ჩიქობავა

გორის რაიონული სასამართლო

ბონდო ვათიაშვილი (თავმჯ.) (8-270) 2-37-83
გონა გოჩიტაშვილი 2-48-89
ალექსი მარიამიძე
ქართლოს სულაბერიძე
თინათინ შავერდაშვილი

გურჯაანის რაიონული სასამართლო

სანდრო გიორგაშვილი (თავმჯ.) (8-253) 2-38-22
მაგული ღვალაძე

დედოფლისწყაროს რაიონული სასამართლო

თამარ ჭუნიაშვილი (თავმჯ.) (8-256) 2-25-50
შალვა მჭედლიშვილი

დმანისის რაიონული სასამართლო

ნანული მენაბდე (თავმჯ.) (8-260) 2-10-03

სახელი, გვარი**საკ. ტელ.****დუშეთის რაიონული სასამართლო****თეიმურაზ ჯერვალიძე (თავმჯ.)** (8-246) 2-26-98

(მივლ ყაზბეგის რ/ს)

ლეილა არხოშაშვილი 2-26-97

ვანის რაიონული სასამართლო**ვიოლეტა ფორჩხიძე (თავმჯ.)** (8-232) 2-29-54**ზესტაფონის რაიონული სასამართლო****ნანა კალანდაძე (თავმჯ.)** (8-292) 5-28-74

ნათელა ზვიადაძე

(მივლ ვაკე-საბურთალოს რ/ს)

ჰუსეინ მიქაბერიძე 5-28-75

ზუგდიდის რაიონული სასამართლო**ნუგზარ სარია (თავმჯ.)** (8-215) 2-17-59

ნონა თოლორაია 2-32-74

ჯეირან მორგოშია 2-23-40

დაზმირ შეროზია 2-28-42

თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლო**მარიამ დარისპანაშვილი (თავმჯ.)** (8-259) 2-26-86

დავით გულბანი

(მივლ წალკის რ/ს)

თელავის რაიონული სასამართლო**მარინე ცერცვაძე (თავმჯ.)** (8-250) 3-47-74

მიხეილ ლაპიაშვილი

(მივლ ახმეტის რ/ს)

თერჯოლის რაიონული სასამართლო**დავით ლიბრაძე (თავმჯ.)** (8-291) 2-10-36

ელენე ოსაძე

თიანეთის რაიონული სასამართლო**მანანა ოთარაშვილი (თავმჯ.)** (8-248) 9-17-43

ნათელა ჯაშიაშვილი 9-17-39

სახელი, გვარი**საკ. ტელ.****კასპის რაიონული სასამართლო****გენადი მილაძე (თავმჯ.)** (8-271) 2-28-38

მალხაზ ენუქიძე

ლაგოდეხის რაიონული სასამართლო**ნადეჟდა ჩალათაშვილი (თავმჯ.)** (8-254) 2-22-45

მანანა ჩოხელი

ლანჩხუთის რაიონული სასამართლო**მაგული კუნჭულია (თავმჯ.)** (8-220) 2-31-75

მარინა კიკნაძე

ლენტეხის რაიონული სასამართლო**ოლია უშხვანი (თავმჯ.)** (8-221) 9-16-12

თინათინ ფეიქრიშვილი

(მივლ ისანიის რ/ს)

მარნეულის რაიონული სასამართლო**ყადიმა ნაცვლიშვილი (თავმჯ.)** (8-257) 2-22-01

გრიგოლ მიქაძე 2-22-59

მაყვალა ფეიქრიშვილი

მარტვილის რაიონული სასამართლო**გულნაზი ცაავა (თავმჯ.)** (8-218) 2-12-92**მესტიის რაიონული სასამართლო****ჯულიეტა ილდანი (თავმჯ.)** (8-224) 2-20-25**მცხეთის რაიონული სასამართლო****ლევან გზირიშვილი (თავმჯ.)** (8-273) 23-90

მზია პატარაშვილი 23-71

ნინო ჭალიძე

ნინოწმინდის რაიონული სასამართლო**არარატ ჩოხანიანი (თავმჯ.)** (8-261) 2-22-42

სტეფანე ერანოსიანი 2-30-20

(მივლ ახალქალაქის რ/ს)

სახელი, გვარი	საკ. ტელ.	სახელი, გვარი	საკ. ტელ.
ოზურგეთის რაიონული სასამართლო		ყაზბეგის რაიონული სასამართლო	
აკაკი თოიძე (თავმჯ.) (8-296) 6-45-54		რომან ხორავა (თავმჯ.) (8-245) 5-21-10	
ვლადიმერ ნიკოლაიშვილი (მივლ კრწანისიძის მიხედვით რ/ს)			
იური სარჯველაძე		ყვარლის რაიონული სასამართლო	
		ვაჟა ტურაშვილი (თავმჯ.) (8-252) 2-03-75	
ონის რაიონული სასამართლო		ჩოხატაურის რაიონული სასამართლო	
ნოდარ ჩიკვილაძე (თავმჯ.) (8-226) 2-01-61		თამაზ ურიდია (თავმჯ.) (8-222) 2-20-19	
საგარეჯოს რაიონული სასამართლო		ჩხოროწყუს რაიონული სასამართლო	
ნიკოლოზ ფურცელაძე (თავმჯ.) (8-251) 4-37-47		(8-229) 2-20-19	
მიხეილ გორგილაძე		ვლადიმერ გოგუა 2-23-85	
სამტრედიის რაიონული სასამართლო		ცაგერის რაიონული სასამართლო	
ლუიზა ყუფარაძე (თავმჯ.) (8-211) 2-11-17		ლელია გურგუჩიანი (თავმჯ.) (8-206) 2-25-03	
		ალექსი ჩიქოვანი 2-01-61	
საჩხერის რაიონული სასამართლო		წალენჯიხის რაიონული სასამართლო	
გივი ფანჩვიძე (თავმჯ.) (8-228) 2-27-67		ნინო ბერიშვილი (თავმჯ.) (8-216) 2-27-85	
სენაკის რაიონული სასამართლო		ვასტანგ შონია	
ავთანდილ ჭანტურია (თავმჯ.) (8-213) 2-18-55		წალკის რაიონული სასამართლო	
რომან მამულია		ირაკლი გიგინეიშვილი (თავმჯ.) (8-263) 2-16-45	
სიღნაღის რაიონული სასამართლო		წყალტუბოს რაიონული სასამართლო	
მაია შოშიაშვილი (თავმჯ.) (8-255) 3-11-30		მანანა გელენიძე (თავმჯ.) (8-240) 2-24-68	
იოსებ ბეგიაშვილი 3-23-81		გივი ბერაძე 2-31-28	
ტყეზის რაიონული სასამართლო		ჭიათურის რაიონული სასამართლო	
როლანდ ჭელიძე (თავმჯ.) (8-297) 2-22-10		ტარიელ ტაბატაძე (თავმჯ.) (8-279) 5-62-74	
მათიკო ხურციძე		გონა სხირტლაძე 5-27-38	
ქარელის რაიონული სასამართლო		ხარაგაულის რაიონული სასამართლო	
გიორგი გურასკაშვილი (თავმჯ.) (8-269) 3-11-61		მანანა ნიკაჭაძე (თავმჯ.) (8-233) 2-16-50	
ნატა თედეშვილი 3-18-77			
ზაზა რამიშვილი			

სახელი, გვარი	საკ. ტელ.	სახელი, გვარი	საკ. ტელ.
ხაშურის რაიონული სასამართლო		რუსთავის საქალაქო სასამართლო	
თეიმურაზ ფარეიშვილი (თავმჯ.)	(8-268) 2-30-38	(8-24) 19-23-45	
კუკური კოჭორიძე		ქეთევან ბახტაძე	19-23-45
ხობის რაიონული სასამართლო		ლალი მურვანიძე	19-38-16
შოთა სირაძე (თავმჯ.)	(8-204) 2-31-10	გივი ჯაბანიშვილი	19-29-81
ხათუნა ქაჯაია		თეიმურაზ ჯორბენაძე	15-02-02
ხონის რაიონული სასამართლო		ფოთის საქალაქო სასამართლო	
დარეჯან კვარაცხელია (თავმჯ.)	(8-205) 2-27-64	ზაურ გურგენიძე (თავმჯ.)	(8-293) 3-11-61
ოთარ მარჯანიშვილი	2-27-39	ალექსანდრე გოგუაძე	2-14-43
ჯავის რაიონული სასამართლო		ბესიკ გვაჯავა	
აკაკი ტერაშვილი (თავმჯ.)	(8-244) 2-36-30	ქუთაისის საქალაქო სასამართლო	
(მიელ გორის რ/ს)		შალვა ხაჭაპურიძე (თავმჯ.)	(8-231) 2-70-77
შალვა კვარაცხელია		გონა კვიციანი	
(მიელ დიდუბე-ჩუღურეთის რ/ს)		მურთაზ მეშველიანი	
		დურმიშხან ჟორჯოლიანი	
		ზურაბ ყვავაძე	2-77-72

სახელი, გვარი

საკ. ტელ.

სახელი, გვარი

საკ. ტელ.

აფხაზეთის ა/რ უმაღლესი სასამართლო

ვახტანგ თოდრია (თავმჯ.)	95-63-92	ჯემალ რაფაეა	93-13-02
ალექსანდრე ზაქარაია (თავმჯ.)	93-21-33	თეიმურაზ სიხარულიძე	95-54-65
გიორგი გიორგაძე (თავმჯ.)	95-24-23	ამირან ფრუიძე	
ჯეირან აქირთავა	95-51-89	გელა ქირია	95-13-02
გენო ბეჭვაია		(მივლ თბილისის საოლქო/ს)	
იგორ კეკუა		თენგიზ შერვაშიძე	93-13-02
დავით მანაგაძე	95-16-31	(მივლ თბილისის საოლქო/ს)	
		ალიოშა ნაბრია	95-16-31

გალისა და გულრიფშის რაიონული სასამართლო

(ზუგდიდის, ნალენჯიხის, სვანეთის, ადგილსამყოფელი ქ. ზუგდიდი)

ზაურ გერგედავა (თავმჯ.)	(8-215) 2-28-42
ჯუმბერ ქეცბაია	2-23-40
ზვიად ესებუა	2-32-74
ანჯელი ხუროძე	2-32-74

გაგრის საქალაქო და გუდაუთის რაიონული სასამართლო

(იმერეთი, გურია რაჭა-ლეჩხუმი, აჭარა ადგილსამყოფელი ქ. ქუთაისი)

ნიკოლოზ გავაშელიშვილი (თავმჯ.)
ვლადიმერ საჯაია
მერაბ ჯიქია

სოხუმის საქალაქო და სოხუმის რაიონული სასამართლო

(ქ. თბილისის, შიდა ქართლი, ქვემო ქართლი, კახეთი, მცხეთა-თიანეთი, სამცხე-ჯავახეთი, ადგილსამყოფელი ქ. თბილისი)

ჯემალ გვაგვალია (თავმჯ.)
დალი დუმბაძე
ნური ხაბურზანია

ოჩამჩირის რაიონული და ტყვარჩელის საქალაქო სასამართლო

(სენაკი, ხობი, მარტვილი, აბაშა, ჩხოროწყუ, ფოთი, ადგილსამყოფელი ქ. სენაკი)

ზაურ მიქაია (თავმჯ.)
ვაჟა სართანია

სახელი, გვარი

საკ. ტელ.

სახელი, გვარი

საკ. ტელ.

აჭარის ა/რ უმაღლესი სასამართლო

ნოდარ დიასამიძე (თავმჯ.)	(8-88222) 7-56-40	ეთერ კირჩხელი	2-21-73
ვაჟა ხახუტაიშვილი	7-56-41	ნუგზარ მგელაძე	2-48-35
დავით ანანიძე	2-20-64	თემურ ქათამაძე	2-20-64
თამაზ ბერიძე	2-49-16	ილია ქამადაძე	2-49-16
რევაზ ბერიძე	2-61-05	თემურ წულუკიძე	2-21-73
თენგიზ გორგოშაძე	2-61-05	ბესო ლორია	2-48-35

ბათუმის საქალაქო სასამართლო

ავთანდილ ბეჟანიძე (თავმჯ.)	(8-88222) 7-23-78
ჯუმბერ ბეჟანიძე	2-49-69
ნინო ვაშაყმაძე	2-24-54
ამირან ფალავა	
მურმან ხამაშურიძე	

ქედის რაიონული სასამართლო

ნარგიზ დიასამიძე (თავმჯ.)	(8-285) 3-13-61
----------------------------------	------------------------

ქობულეთის რაიონული სასამართლო

რეზო მემარნე (თავმჯ.)	(8-296) 6-62-08
კოტე ნემსინვერიძე	

ხულოს რაიონული სასამართლო

ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლო

ნოდარ ბოლქვაძე (თავმჯ.)	(8-287) 4-18-28
მერაბ ქავთარაძე	
ბადრი ჩამბა	
ამირან ხიმშიაშვილი	

შუახევის რაიონული სასამართლო

სიმონ კეჭერაძე (თავმჯ.)	(8-289) 2-50-62
სალის შაინიძე	

საქართველოს იუსტიციის საბჭო

ედუარდ შევარდნაძე	თავმჯდომარე	
ზურაბ აბაშიძე	წევრი, იუსტიციის საბჭოს მდივანი	95-86-77 95-74-01 (ფაქსი)
კობა დავითაშვილი	წევრი	99-86-65
თედო ნინიძე	წევრი	95-75-99
თენგიზ შარმანაშვილი	წევრი	95-37-40
ოთარ გოგოძე	წევრი	95-13-73
როლანდ გილიგაშვილი	წევრი	93-27-21
ლადო ჭანტურია	წევრი	99-65-46
ნოდარ დიასამიძე	წევრი	888222 7-56-40
ზურაბ ადეიშვილი	წევრი	99-00-00
ვახტანგ თოდრია	წევრი	99-86-22 95-18-58
გორჩა პაიჭაძე	წევრი	93-30-63

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს საერთო სასამართლოების
მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის დეპარტამენტი

მერაბ ახობაძე	თავმჯდომარე	93-56-96 98-20-73
---------------	-------------	----------------------

გამოყენებულ ტერმინთა განმარტებები

პროკურორი	პროკურატურის მუშაკი, რომელი წინასწარი გამოძიების სტადიაზე ახორციელებს გამოძიების საპროცესო ხელმძღვანელობას, ზედამხედველობს მოკვლევის კანონიერებას, მხარს უჭერს სახელმწიფო ბრალდებას.
გამომძიებელი	პროკურატურის, შინაგან საქმეთა სამინისტროს, სახელმწიფო უშიშროების სამინისტროს თანამდებობის პირი, რომელიც გამოძიებას აწარმოებს სრული მოცულობით.
მოკვლევის ორგანოები	ორგანო, რომელიც ატარებს თავდაპირველ საგამომძიებო მოქმედებებს (ჩხრეკა, ამოღება, შემონმება, დათვალიერება და სხვა.), ღძრავს სისხლის სამართლის საქმეს.
ბრალდების მხარე	პროკურორი, გამომძიებელი, საგამომძიებო ორგანოს უფროსი, მომკვლევნი, მოკვლევის ორგანო, აგრეთვე დაზარალებული, სამოქალაქო მოსარჩელე და მათი წარმომადგენლები.
დაცვის მხარე	ექვმიტანილი, ბრალდებული, განსასჯელი, დამცველი, ბრალდებულის მშობელი ან სხვა კანონიერი წარმომადგენელი, სამოქალაქო მოპასუხე და მისი წარმომადგენელი.
დაზარალებული	ადამიანი, რომელსაც ზიანი მიადგა უშუალოდ დანაშაულის ან მართლსაწინააღმდეგო ქმედების შედეგად.
ბრალდებული	სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემული პირი
განსასჯელი	ბრალდებული, რომელიც მიცემულია სამართალში
მსჯავრდებული	პირი, რომლის მიმართაც გამოტანილია სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი
გამართლებული	პირი, რომლის მიმართაც გამოტანილია სასამართლოს გამამართლებელი განაჩენით
არასრულწლოვანი	პირი, რომელსაც 18 წელი არ შესრულებია
მცირეწლოვანი	პირი, რომელსაც 14 წელი არ შესრულებია
პრობაციის სამსახური	ორგანიზაცია, რომელიც თავისუფლების აღკვეთის ან სხვა სასჯელის მოხდის ადგილებიდან განთავისუფლებულ პირს ეხმარება შრომით მონყობაში და ხელს უწყობს მის სოციალურ რეაბილიტაციას.

შენიშვნების

შენიშვნების